

Επίσημη Εφημερίδα C 323

της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

49ο έτος
30 Δεκεμβρίου 2006

Ανακοίνωση αριθ.

Περιεχόμενα

Σελίδα

I Ανακοινώσεις

Επιτροπή

2006/C 323/01

Κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την Έρευνα και Ανάπτυξη και την Καινοτομία 1

I

(Ανακινώσεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

**ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ**

(2006/C 323/01)

Σελίδα

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
1.1.	Στόχοι των κρατικών ενισχύσεων για την Έρευνα και Ανάπτυξη και την Καινοτομία	4
1.2.	Πολιτική κρατικών ενισχύσεων και ΕΑΚ	4
1.3.	Το κριτήριο της εξισορρόπησης και η εφαρμογή του σχετικά με τις ενισχύσεις για Έρευνα και Ανάπτυξη και την Καινοτομία	5
1.3.1.	Σχέδιο Δράσης για τις Κρατικές Ενισχύσεις: λιγότερες και καλύτερα στοχευμένες ενισχύσεις, κριτήριο εξισορρόπησης για την αξιολόγηση της ενίσχυσης	5
1.3.2.	Ο στόχος του κοινού συμφέροντος στον οποίο αναφέρεται το πλαίσιο	5
1.3.3.	Καταλληλότητα του μέσου	6
1.3.4.	Δημιουργία κινήτρων και αναγκαιότητα της ενίσχυσης	6
1.3.5.	Αναλογικότητα της ενίσχυσης	6
1.3.6.	Οι αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης για ΕΑΚ πρέπει να είναι περιορισμένες ώστε το συνολικό ισοζύγιο να είναι θετικό	6
1.4.	Εφαρμογή του κριτηρίου της εξισορρόπησης: τεκμήρια νομιμότητας και αναγκαιότητα ειδικότερης αξιολόγησης .	7
1.5.	Αιτιολόγηση των ειδικών μέτρων που καλύπτονται από το παρόν πλαίσιο	8
2.	ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ	8
2.1.	Πεδίο εφαρμογής του πλαισίου	8
2.2.	Ορισμοί	9
3.	ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 87 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ	10
3.1.	Δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί και ενδιάμεσοι καινοτομίας ως δικαιούχοι κρατικών ενισχύσεων με την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ	10
3.1.1.	Δημόσια χρηματοδότηση μη οικονομικών δραστηριοτήτων	11
3.1.2.	Δημόσια χρηματοδότηση οικονομικών δραστηριοτήτων	11
3.2.	Έμμεσες κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ σε επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται από το Δημόσιο	11
3.2.1.	Έρευνα για λογαριασμό επιχειρήσεων (ερευνητικές συμβάσεις ή ερευνητικές υπηρεσίες)	12
3.2.2.	Συνεργασία επιχειρήσεων και δημόσιων ερευνητικών οργανισμών	12

	Σελίδα
4. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 87 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Β) ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ	12
5. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΡΘΡΟΥ 87 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Γ) ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ	13
5.1. Ενισχύσεις για σχέδια E&A	13
5.1.1. Κατηγορίες έρευνας	13
5.1.2. Βασικές εντάσεις των ενισχύσεων	13
5.1.3. Πριμοδοτήσεις	13
5.1.4. Επιλέξιμες δαπάνες	14
5.1.5. Επιστρεπτέα προκαταβολή	15
5.1.6. Φορολογικά μέτρα	15
5.1.7. Ρήτρα προσαρμογής	15
5.2. Ενισχύσεις για τεχνικές μελέτες σκοπιμότητας	16
5.3. Ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜΜΕ	16
5.4. Ενισχύσεις για νέες καινοτόμες επιχειρήσεις	16
5.5. Ενισχύσεις για καινοτόμο διεργασία και οργανωτική καινοτομία στον τομέα των υπηρεσιών	16
5.6. Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες καινοτομίας και ενισχύσεις για υπηρεσίες στήριξης καινοτομίας	17
5.7. Ενισχύσεις για το δανεισμό προσωπικού υψηλής ειδίκευσης	17
5.8. Ενισχύσεις για συμπλέγματα φορέων καινοτομίας (cluster)	18
6. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	19
7. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΛΕΠΤΟΜΕΡΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	19
7.1. Μέτρα που υπόκεινται σε λεπτομερή αξιολόγηση	19
7.2. Μεθοδολογία για την λεπτομερή αξιολόγηση: κριτήρια ΕΑΚ για την οικονομική αξιολόγηση ορισμένων μεμονωμένων υποθέσεων	20
7.3. Θετικά αποτελέσματα των ενισχύσεων	20
7.3.1. Ύπαρξη ανεπάρκειας της αγοράς	20
7.3.2. Κατάλληλο μέσο	21
7.3.3. Δημιουργία κινήτρων και αναγκαιότητα της ενίσχυσης	21
7.3.4. Αναλογικότητα της ενίσχυσης	22
7.4. Ανάλυση της στρέβλωσης του ανταγωνισμού και των συναλλαγών	22
7.4.1. Στρέβλωση δυναμικών κινήτρων	22
7.4.2. Δημιουργία ισχύος στην αγορά	23
7.4.3. Διατήρηση αναποτελεσματικών διαρθρώσεων της αγοράς	23
7.5. Στάθμιση και απόφαση	23

	Σελίδα
8. ΣΩΡΕΥΣΗ	23
9. ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΙΕΙΑ	24
10. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	24
10.1. Υποβολή εκθέσεων και παρακολούθηση	24
10.1.1. Ετήσιες εκθέσεις	24
10.1.2. Πρόσβαση στο πλήρες κείμενο των καθεστώτων ενίσχυσης	25
10.1.3. Πληροφοριακά δελτία	25
10.2. Κατάλληλα μέτρα	25
10.3. Έναρξη, διάρκεια ισχύος και αναθεώρηση	25

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.2. Πολιτική κρατικών ενισχύσεων και ΕΑΚ

1.1. Στόχοι των κρατικών ενισχύσεων για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία

Η προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης και της καινοτομίας (ΕΑΚ) αποτελεί έναν σημαντικό στόχο κοινού συμφέροντος. Το άρθρο 163 της συνθήκης ΕΚ ορίζει ότι «στόχος της Κοινότητας είναι η ενίσχυση των επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων της βιομηχανίας της Κοινότητας και η διευκόλυνση της ανάπτυξης της διεθνούς ανταγωνιστικότητάς της, καθώς και η προώθηση των ερευνητικών δράσεων που κρίνονται αναγκαίες...». Τα άρθρα 164 έως 173 καθορίζουν τις δραστηριότητες που πρέπει να αναληφθούν στο πλαίσιο αυτό καθώς και το εύρος και την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαίσιου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, τον Μάρτιο του 2002 ενέκρινε ένα σαφή στόχο για την μελλοντική ανάπτυξη των ερευνητικών δαπανών. Συμφώνησε ότι οι συνολικές δαπάνες για την έρευνα και ανάπτυξη (Ε&Α) και την καινοτομία στην Κοινότητα έπρεπε να αυξηθούν με στόχο να πλησιάσουν το 3% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος έως το 2010. Διευκρίνιζε περαιτέρω ότι τα δύο τρίτα των νέων αυτών επενδύσεων έπρεπε να προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, οι επενδύσεις στην έρευνα πρέπει να αυξηθούν με ρυθμό 8% το χρόνο, ή 6% για τις δημόσιες δαπάνες ⁽¹⁾ και ετήσιο ρυθμό 9% για τις ιδιωτικές επενδύσεις ⁽²⁾.

Ο στόχος είναι μέσω των κρατικών ενισχύσεων να βελτιωθεί η οικονομική αποτελεσματικότητα ⁽³⁾ ώστε, να συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη και απασχόληση. Έτσι, οι κρατικές ενισχύσεις για ΕΑΚ θα είναι συμβιβασίμες αν μπορούν να οδηγήσουν σε συμπληρωματική ΕΑΚ και αν η νόθευση του ανταγωνισμού δεν θεωρείται αντίθετη με το κοινό συμφέρον, το οποίο η Επιτροπή εξομοιώνει, για τους σκοπούς του παρόντος πλαισίου, με την οικονομική αποτελεσματικότητα. Σκοπός του πλαισίου είναι να διασφαλίσει την επιτυχία αυτού του στόχου και ειδικότερα, να διευκολύνει τα κράτη μέλη να στοχεύσουν καλύτερα τις ενισχύσεις στις αντίστοιχες ανεπάρκειες της αγοράς ⁽⁴⁾.

Το άρθρο 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ θέτει την αρχή ότι οι κρατικές ενισχύσεις απαγορεύονται. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, τέτοιες ενισχύσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά βάσει των άρθρων 87, παράγραφοι 2 και 3. Οι ενισχύσεις για ΕΑΚ δικαιολογούνται κυρίως βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο β) και του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ). Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θεσπίζει κανόνες που θα εφαρμόσει για την αξιολόγηση των ενισχύσεων που της κοινοποιούνται, ασκώντας τη διακριτική της εξουσία και βελτιώνοντας την ασφάλεια δικαίου και τη διαφάνεια των αποφάσεών της.

⁽¹⁾ Υπογραμμίζεται ότι ένα μόνο τμήμα των δημοσίων δαπανών για Ε&Α θεωρείται κρατική ενίσχυση.

⁽²⁾ Βλ. «Επενδύοντας στην έρευνα: το πρόγραμμα δράσης για την Ευρώπη» Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή Περιφερειών, COM(2003)226 τελικό σ. 7.

⁽³⁾ Στην οικονομική θεωρία, ο όρος «αποτελεσματικότητα» (ή «οικονομική αποτελεσματικότητα») αναφέρεται στο βαθμό που βελτιστοποιείται η συνολική ευημερία σε μια συγκεκριμένη αγορά ή στην οικονομία γενικότερα. Η συμπληρωματική ΕΑΚ βελτώνει την οικονομική αποτελεσματικότητα μεταφέροντας την ζήτηση της αγοράς προς νέα ή βελτιωμένα προϊόντα, διεργασίες ή υπηρεσίες, γεγονός που αντιστοιχεί σε μείωση της προσαρμοσμένης στην ποιότητα τιμής για τα εν λόγω αγαθά.

⁽⁴⁾ «Ανεπάρκεια της αγοράς» υπάρχει όταν η αγορά, εφόσον αφεθεί ανεπηρέαστη, δεν εξασφαλίζει οικονομική αποτελεσματικότητα. Στις περιπτώσεις αυτές η κρατική παρέμβαση, περιλαμβανομένων των κρατικών ενισχύσεων, μπορεί να βελτιώσει τα αποτελέσματα της αγοράς σε ότι αφορά τις τιμές, την παραγωγή και τη χρήση των πόρων.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας, το επίπεδο της ΕΑΚ θεωρείται ότι δεν είναι το βέλτιστο για την οικονομία της Κοινότητας, με την έννοια ότι η αύξηση του επιπέδου ΕΑΚ θα οδηγούσε σε υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης στην Κοινότητα. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι υπάρχοντες κανόνες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη (Ε&Α) πρέπει να εκσυγχρονισθούν και να βελτιωθούν για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης.

Η Επιτροπή, στο πλαίσιο αυτό, επεκτείνει τις υφιστάμενες δυνατότητες ενισχύσεων για Ε&Α σε νέες δραστηριότητες που στηρίζουν την καινοτομία. Η καινοτομία στηρίζεται σε μια διαδικασία που συνδυάζει γνώση και τεχνολογία με την αξιοποίηση των ευκαιριών της αγοράς για νέα ή βελτιωμένα προϊόντα, υπηρεσίες και επιχειρηματικές διαδικασίες σε σχέση με τα ήδη διαθέσιμα στην κοινή αγορά, και περιλαμβάνει κάποιο βαθμό κινδύνου. Στο πλαίσιο των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή θεωρεί ωστόσο ότι οι κρατικές ενισχύσεις για την καινοτομία πρέπει να επιτρέπονται όχι βάσει ενός αφηρημένου ορισμού της καινοτομίας, αλλά μόνο στο βαθμό που συνδέονται με συγκεκριμένες δραστηριότητες, οι οποίες αναφέρονται στις ανεπάρκειες της αγοράς που παρεμποδίζουν την καινοτομία και για τις οποίες τα πλεονεκτήματα των κρατικών ενισχύσεων υπεραντισταθμίζουν πιθανή νόθευση του ανταγωνισμού και του εμπορίου.

Δεύτερον, η Επιτροπή επιθυμεί να στηρίξει την καλύτερη διαχείριση των κρατικών ενισχύσεων για ΕΑΚ. Σκοπεύει να διευρύνει το πεδίο των απαλλαγών κατά κατηγορία για Ε&Α, που σήμερα περιορίζεται στις ενισχύσεις προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) ⁽⁵⁾. Ένας μελλοντικός γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες θα καλύπτει τα λιγότερο προβληματικά μέτρα ενίσχυσης στον τομέα της ΕΑΚ. Το παρόν πλαίσιο θα εξακολουθήσει να ισχύει για όλα τα μέτρα που κοινοποιούνται στην Επιτροπή, είτε επειδή το μέτρο δεν θα καλύπτεται από γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες, είτε επειδή θα υπάρχει υποχρέωση για ατομική κοινοποίηση ενισχύσεων βάσει του εν λόγω κανονισμού, είτε επειδή το κράτος μέλος αποφασίζει να κοινοποιήσει ένα μέτρο που κατ' αρχήν θα μπορούσε να απαλλαγεί βάσει της γενικής απαλλαγής κατά κατηγορίες, όπως και για την αξιολόγηση όλων των μη κοινοποιούμενων ενισχύσεων.

Τρίτον, προκειμένου να επικεντρώνεται καλύτερα στο δικαίωμα εξέτασης της Επιτροπής, το πλαίσιο προβλέπει, για την αξιολόγηση μέτρων που εντάσσονται στο πεδίο του, όχι μόνο κανόνες για το συμβιβασίμο ορισμένων μέτρων ενίσχυσης (κεφάλαιο 5 κατωτέρω), αλλά, λόγω του αυξημένου κινδύνου ορισμένων μέτρων ενίσχυσης ως προς τη νόθευση του ανταγωνισμού και του εμπορίου, συμπληρωματικά στοιχεία για την ανάλυση της δημιουργίας κινήτρου και την αναγκαιότητα της ενίσχυσης (κεφάλαιο 6 κατωτέρω) και, μια συμπληρωματική μεθοδολογία που θα εφαρμόζεται στην περίπτωση λεπτομερούς αξιολόγησης (κεφάλαιο 7 κατωτέρω).

⁽⁵⁾ Σχέδιο Δράσης για τις Κρατικές Ενισχύσεις — λιγότερες και καλύτερα στοχευμένες κρατικές ενισχύσεις: Οδικός χάρτης για τη μεταρρύθμιση των κρατικών ενισχύσεων 2005-2009. COM(2005) 107 τελικό — SEC (2005) 795. Εγκρίθηκε στις 7 Ιουνίου 2005.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι οι ανταγωνιστικές αγορές θα έπρεπε κατ' αρχήν να είναι περισσότερο αποτελεσματικές σε ότι αφορά την ΕΑΚ. Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν ισχύει πάντα, και η κυβερνητική παρέμβαση μπορεί να βελτιώνει τα σχετικά αποτελέσματα. Οι επιχειρήσεις θα επενδύουν περισσότερο στην έρευνα μόνο στο βαθμό που μπορούν να αντλήσουν συγκεκριμένα εμπορικά κέρδη από τα αποτελέσματα και γνωρίζουν τις σχετικές δυνατότητες. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για τα χαμηλά επίπεδα της ΕΑΚ, που οφείλονται εν μέρει σε διαρθρωτικά εμπόδια, και εν μέρει στην ύπαρξη ανεπαρκειών της αγοράς. Τα διαρθρωτικά εμπόδια πρέπει κατά προτίμηση να αντιμετωπιστούν με διαρθρωτικά μέτρα⁽⁶⁾, ενώ η κρατική ενίσχυση μπορεί να διαδραματίσει ρόλο αντιστάθμισης των ανεπαρκειών της αγοράς. Επιπλέον, η εμπειρία δείχνει ότι οι κρατικές ενισχύσεις, για να είναι αποτελεσματικές, πρέπει να πλαισιώνονται από ευνοϊκά συνοδευτικά μέτρα, όπως κατάλληλα συστήματα για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, ανταγωνιστικό περιβάλλον με ευνοϊκούς κανονισμούς για την έρευνα και την καινοτομία, και χρηματοδοτικές αγορές που να στηρίζουν την προσπάθεια αυτή.

Ωστόσο, οι κρατικές ενισχύσεις νοθεύουν τον ανταγωνισμό, και ο ισχυρός ανταγωνισμός αποτελεί ταυτόχρονα ζωτικό παράγοντα για την ενθάρρυνση, μέσω της αγοράς, των επενδύσεων στην ΕΑΚ. Έτσι, πρέπει να γίνει προσεκτικός σχεδιασμός των μέτρων κρατικής ενίσχυσης ώστε να περιοριστούν οι στρεβλώσεις. Διαφορετικά, οι κρατικές ενισχύσεις μπορεί να καταστούν αντιπαραγωγικές και να μειώσουν το συνολικό επίπεδο ΕΑΚ και την οικονομική ανάπτυξη.

Το μόνο πρόβλημα σχετικά με τις ενισχύσεις ΕΑΚ σε επιχειρήσεις είναι η νόθευση και η πιθανή μείωση των δυναμικών κινήτρων αντιπάλων επιχειρήσεων για επενδύσεις. Όταν μια επιχείρηση δέχεται ενίσχυση, αυτό συνήθως ενισχύει τη θέση της στην αγορά και μειώνει την απόδοση των επενδύσεων άλλων επιχειρήσεων. Όταν η μείωση είναι αρκετά σημαντική, είναι πιθανό οι αντίπαλες επιχειρήσεις να περικόψουν τη δραστηριότητα ΕΑΚ. Επιπλέον, όταν το αποτέλεσμα της ενίσχυσης δεν επηρεάζει σημαντικά τον προϋπολογισμό του δικαιούχου, μπορεί να μειώσει τα κίνητρα για καινοτομία και στο επίπεδο του δικαιούχου. Ακόμη, η ενίσχυση μπορεί να στηρίξει αναποτελεσματικές επιχειρήσεις ή να επιτρέψει στον δικαιούχο να ενισχύσει πρακτικές αποκλεισμού ή τη δύναμή του στην αγορά.

1.3. Το κριτήριο της εξισορρόπησης και η εφαρμογή του σχετικά με τις ενισχύσεις για Έρευνα και Ανάπτυξη και την Καινοτομία

1.3.1. Σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις: λιγότερες και καλύτερα στοχευμένες ενισχύσεις, κριτήριο εξισορρόπησης για την αξιολόγηση της ενίσχυσης

Στο σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις⁽⁷⁾, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι «για να συμβάλει στο νέο ξεκίνημα της στρατηγικής της Λισαβόνας για ανάπτυξη και απασχόληση, η Επιτροπή, θα ενισχύσει, όπου είναι απαραίτητο, την οικονομική της προσέγγιση στην ανάλυση των κρατικών ενισχύσεων. Η οικονομική προσέγγιση αποτελεί μέσο για την καλύτερη εστίαση και στόχευση ορισμένων κρατικών ενισχύσεων προς τους στόχους της νέας στρατηγικής της Λισαβόνας».

⁽⁶⁾ Περιλαμβάνονται: πανεπιστημιακή εκπαίδευση, ερευνητικά προγράμματα και δημόσιες διευκολύνσεις για την έρευνα, κανόνες διανοητικής ιδιοκτησίας που ευνοούν την καινοτομία, ελκυστικοί όροι-πλαίσιο για τις επιχειρήσεις ώστε να αναλάβουν ΕΑΚ.

⁽⁷⁾ Σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις (Υποσημείωση), παράγραφος 21.

Όταν αξιολογεί εάν ένα μέτρο ενίσχυσης συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, η Επιτροπή σταθμίζει τα θετικά αποτελέσματα του μέτρου ενίσχυσης ως προς τον επιδιωκόμενο στόχο κοινού συμφέροντος έναντι των πιθανών αρνητικών παράπλευρων επιπτώσεων σχετικά με τη νόθευση του εμπορίου και του ανταγωνισμού. Το σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις, που βασίζεται στην υφιστάμενη πρακτική, τυποποίησε αυτή την εξισορρόπηση με τον όρο «**κριτήριο εξισορρόπησης**»⁽⁸⁾. Εκτελείται σε τρεις φάσεις πριν από την έγκριση του κρατικού μέτρου ενίσχυσης. Τα πρώτα δύο στάδια αξιολογούν τα θετικά αποτελέσματα της κρατικής ενίσχυσης και το τρίτο τα αρνητικά, σταθμίζοντας τα θετικά και αρνητικά αποτελέσματα:

- 1) Είναι το μέτρο ενίσχυσης επικεντρωμένο σε ένα σαφώς ορισμένο στόχο κοινού συμφέροντος; (π.χ.: ανάπτυξη, απασχόληση, συνοχή, περιβάλλον)
- 2) Είναι η ενίσχυση έτσι σχεδιασμένη ώστε να επιτυγχάνεται ο στόχος κοινού συμφέροντος, δηλαδή, αντιμετωπίζει η προτεινόμενη ενίσχυση την ανεπάρκεια της αγοράς ή άλλο στόχο;
 - i) Αποτελεί η κρατική ενίσχυση το κατάλληλο μέσο πολιτικής;
 - ii) Δημιουργεί κίνητρο, δηλαδή αλλάζει η ενίσχυση τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων;
 - iii) Είναι το μέτρο ενίσχυσης ανάλογο, δηλαδή θα μπορούσε η ίδια αλλαγή συμπεριφοράς να επιτευχθεί με μικρότερη ενίσχυση;
- 3) Είναι η νόθευση του ανταγωνισμού και οι επιπτώσεις στις συναλλαγές περιορισμένες, έτσι ώστε το τελικό ισοζύγιο να είναι θετικό;

Το κριτήριο της εξισορρόπησης ισχύει για την ανάπτυξη κανόνων όσο και για την αξιολόγηση υποθέσεων.

Για ένα κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες, η κρατική ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη εφόσον πληρούνται οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις. Το ίδιο ισχύει γενικά και στις περισσότερες υποθέσεις που αντιμετωπίζονται στο ίδιο πλαίσιο. Ωστόσο, για τα μεμονωμένα μέτρα ενίσχυσης που μπορεί να έχουν υψηλό δυναμικό νόθευσης λόγω υψηλών ποσών ενίσχυσης, η Επιτροπή θα προβαίνει σε συνολική αξιολόγηση των θετικών και αρνητικών αποτελεσμάτων της ενίσχυσης βάσει της αρχής της αναλογικότητας.

1.3.2. Ο στόχος του κοινού συμφέροντος στον οποίο αποβλέπει το πλαίσιο

Το παρόν πλαίσιο έχει σαν στόχο το κοινό συμφέρον που αποτελεί η προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης και της καινοτομίας (ΕΑΚ). Αποβλέπει στην ενίσχυση της οικονομικής αποτελεσματικότητας με την αντιμετώπιση συγκεκριμένων ανεπαρκειών της αγοράς, που παρεμποδίζουν την οικονομία της Κοινότητας να επιτύχει το βέλτιστο επίπεδο ΕΑΚ.

⁽⁸⁾ Βλ. Σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις (υποσημείωση 4), παράγραφοι 11 και 20, και για περισσότερες λεπτομέρειες ανακοίνωση σχετικά με την καινοτομία, COM(2005) 436 τελικό της 21 Σεπτεμβρίου 2005.

Για να καθορισθούν κανόνες που διασφαλίζουν ότι τα μέτρα ενίσχυσης επιτυγχάνουν αυτό το στόχο, είναι κατ'αρχάς απαραίτητο να εντοπισθούν οι ανεπάρκειες της αγοράς που παρεμποδίζουν την ΕΑΚ. Η ΕΑΚ πραγματοποιείται μέσω μιας σειράς δραστηριοτήτων, που αποτελούν το προκαταρκτικό στάδιο για ορισμένες αγορές προϊόντων και που αξιοποιούν δυνατότητες ΕΑΚ για την ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων⁽⁹⁾ και διεργασιών στις εν λόγω αγορές προϊόντων, ενισχύοντας έτσι την ανάπτυξη της οικονομίας. Ωστόσο, λόγω των υφισταμένων δυνατοτήτων ΕΑΚ, οι ανεπάρκειες της αγοράς μπορεί να μην επιτρέψουν στην αγορά να φθάσει στην βέλτιστη παραγωγή και να οδηγήσουν σε ανεπαρκή παραγωγή για τους ακόλουθους λόγους:

- **Θετικές εξωτερικότητες/διάχυση γνώσεων:** Η ΕΑΚ συχνά δημιουργεί οφέλη για την κοινωνία με τη μορφή διάχυσης των γνώσεων. Ωστόσο, στην αγορά, ορισμένα σχέδια μπορεί να έχουν μη ελκυστική απόδοση για έναν ιδιώτη, ακόμη και αν τα σχέδια θα ήταν επωφελή για την κοινωνία, γιατί στο πλαίσιο της αναζήτησης κέρδους οι επιχειρήσεις συχνά παραμελούν τα εξωτερικά αποτελέσματα των δράσεών τους όταν αποφασίζουν πόση ΕΑΚ πρέπει να αναλάβουν. Συνεπώς, σχέδια κοινού συμφέροντος είναι πιθανόν να μην αναληφθούν εκτός αν παρέμβει η κυβέρνηση.
- **Δημόσια αγαθά/διάχυση των γνώσεων:** Για τη δημιουργία γενικών γνώσεων, όπως η βασική έρευνα, είναι αδύνατον να εμποδιστεί η γενικευμένη χρήση των γνώσεων (δημόσιο αγαθό), ενώ οι περισσότεροι εξειδικευμένες γνώσεις σε σχέση με την παραγωγή μπορεί να προστατευθούν μέσω διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, που επιτρέπουν στον εφευρέτη υψηλή απόδοση σε σχέση με την εφεύρεσή του. Στο πλαίσιο της αναζήτησης της κατάλληλης πολιτικής για τη στήριξη της ΕΑΚ, έχει σημασία να γίνει διάκριση μεταξύ της δημιουργίας γενικών γνώσεων και γνώσεων που μπορεί να προστατευθούν. Οι επιχειρήσεις τείνουν να χρησιμοποιούν ελεύθερα τις γενικές γνώσεις που δημιουργούν άλλοι, γεγονός που αποτρέπει τις επιχειρήσεις από το να δημιουργούν τις γνώσεις αυτές οι ίδιες. Στην πράξη, η αγορά όχι μόνο μπορεί να είναι αναποτελεσματική αλλά και να μην υπάρχει καν. Εάν υπήρχε μεγαλύτερη παραγωγή γενικών γνώσεων, ολόκληρη η κοινωνία θα μπορούσε να επωφεληθεί από τη διάχυσή τους μέσω της οικονομίας. Για το σκοπό αυτό, οι κυβερνήσεις ίσως χρειαστεί να στηρίξουν τη δημιουργία γνώσεων από επιχειρήσεις. Στην περίπτωση της βασικής έρευνας, ίσως χρειαστεί να αναλάβουν πλήρως το κόστος της προσπάθειας των επιχειρήσεων για βασική έρευνα.
- **Ατελής και ασύμμετρη πληροφόρηση:** Η ΕΑΚ χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό κινδύνου και αβεβαιότητας. Λόγω της ατελούς και ασύμμετρης πληροφόρησης, οι ιδιώτες επενδυτές μπορεί να μην είναι πρόθυμοι να χρηματοδοτήσουν αξιολογικά σχέδια. Προσωπικό υψηλής ειδίκευσης μπορεί να μην γνωρίζει τις δυνατότητες πρόσληψης σε καινοτόμες επιχειρήσεις. Έτσι, η διάθεση ανθρώπινων και χρηματοδοτικών πόρων μπορεί να μην είναι η κατάλληλη στις αγορές αυτές, με αποτέλεσμα να μην αναλαμβάνονται σημαντικά σχέδια για την οικονομία.
- **Συντονισμός και ανεπάρκειες των δικτύων.** Μπορεί να υπάρχουν προσκόμματα στην ικανότητα των επιχειρήσεων να συνεργάζονται ή τουλάχιστον να έρχονται σε επαφή, ώστε να

πραγματοποιούν ΕΑΚ. Προβλήματα μπορούν να προκύψουν για διάφορους λόγους, ιδίως λόγω δυσκολιών συντονισμού της Ε&Α και ανεύρεσης κατάλληλων εταιρών.

1.3.3. Καταλληλότητα του μέσου

Έχει σημασία να μην ξεχνάμε ότι μπορεί να υπάρχουν άλλα, καλύτερα μέσα για τη βελτίωση του επιπέδου της ΕΑΚ στην οικονομία, δηλαδή η νομοθετική ρύθμιση, η αύξηση της χρηματοδότησης των πανεπιστημίων, γενικά φορολογικά μέτρα υπέρ της ΕΑΚ⁽¹⁰⁾. Η καταλληλότητα ενός μέσου πολιτικής σε μια δεδομένη κατάσταση συνδέεται συνήθως με τις κύριες αιτίες πίσω από το πρόβλημα. Η μείωση των φραγμών στην αγορά μπορεί να είναι καταλληλότερη από μια κρατική ενίσχυση προκειμένου να αντιμετωπιστεί η δυσκολία ενός νεοεισερχόμενου στην αγορά να επιτύχει αποτελέσματα ΕΑΚ. Η αύξηση των επενδύσεων στα πανεπιστήμια μπορεί να είναι καταλληλότερη για την αντιμετώπιση της έλλειψης κατάλληλου προσωπικού ΕΑΚ από τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης σε σχέδια ΕΑΚ. Συνεπώς, τα κράτη μέλη πρέπει να επιλέγουν τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων όταν αποτελεί το κατάλληλο μέσο με βάση το πρόβλημα που προσπαθούν να επιλύσουν. Αυτό σημαίνει ότι είναι απαραίτητο να εντοπιστεί με σαφήνεια η ανεπάρκεια της αγοράς που επιθυμούν να αντιμετωπίσουν με το μέτρο ενίσχυσης.

1.3.4. Δημιουργία κινήτρων και αναγκαιότητα της ενίσχυσης

Οι κρατικές ενισχύσεις για ΕΑΚ πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα να μεταβάλει ο δικαιούχος τη συμπεριφορά του έτσι ώστε να αυξηθεί το επίπεδο δραστηριότητας ΕΑΚ και να πραγματοποιηθούν σχέδια ή δραστηριότητες ΕΑΚ που δεν θα αναλαμβάνονταν διαφορετικά, ή που θα πραγματοποιούνταν σε πιο περιορισμένο βαθμό. Η Επιτροπή θεωρεί ότι με την ενίσχυση, οι δραστηριότητες ΕΑΚ πρέπει να αυξάνονται σε μέγεθος, εύρος, δαπανώμενα ποσά ή ταχύτητα. Η δημιουργία κινήτρων διαπιστώνεται με ανάλυση «αντιπαραδειγμάτων», με τη σύγκριση των επιπέδων της σχεδιαζόμενης δραστηριότητας με ή χωρίς ενίσχυση. Τα κράτη μέλη πρέπει να αποδεικνύουν σαφώς πώς σκοπεύουν να διασφαλίσουν τη δημιουργία κινήτρων μέσω της ενίσχυσης.

1.3.5. Αναλογικότητα της ενίσχυσης

Μία ενίσχυση θεωρείται ανάλογη μόνο αν δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί το ίδιο αποτέλεσμα με μέτρο ενίσχυσης που νοθεύει λιγότερο τον ανταγωνισμό. Ειδικότερα, το ύψος και η ένταση της ενίσχυσης πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο επίπεδο που είναι απαραίτητο ώστε να πραγματοποιηθεί η ενισχυόμενη δραστηριότητα ΕΑΚ.

1.3.6. Οι αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης για ΕΑΚ πρέπει να είναι περιορισμένες ώστε το συνολικό ισοζύγιο να είναι θετικό

Οι πιθανές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού λόγω των κρατικών ενισχύσεων για ΕΑΚ μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής:

- αναστολή των δυναμικών κινήτρων των επιχειρήσεων και παραγκωνισμός,
- στήριξη αναποτελεσματικής παραγωγής,

⁽¹⁰⁾ Βλέπε την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στα μέτρα που σχετίζονται με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων· ΕΕ C 384, της 10.12.1998, σ. 3.

⁽⁹⁾ Περιλαμβανομένων και υπηρεσιών.

- πρακτικές αποκλεισμού και ενίσχυση της ισχύος στην αγορά,
- μετεγκατάσταση οικονομικών δραστηριοτήτων σε άλλο κράτος μέλος,
- επιπτώσεις στη ροή των εμπορικών συναλλαγών στην εσωτερική αγορά

Συνήθως, οι αρνητικές επιπτώσεις είναι μεγαλύτερες για υψηλότερα ποσά ενισχύσεων και για ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες κοντά στην εμπορία των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Έτσι, η ένταση των ενισχύσεων θα είναι γενικά χαμηλότερη για δραστηριότητες που συνδέονται με την ανάπτυξη και την καινοτομία απ' ό,τι για τις δραστηριότητες που συνδέονται με την έρευνα. Επιπλέον, για τον καθορισμό των επιλέξιμων δαπανών, έχει σημασία να διασφαλισθεί ότι οι δαπάνες που καλύπτουν τις συνήθεις δραστηριότητες των επιχειρήσεων δεν είναι επιλέξιμες για ενίσχυση. Επίσης, τα χαρακτηριστικά του δικαιούχου και της σχετικής αγοράς επηρεάζουν το επίπεδο της στρέβλωσης. Οι πτυχές αυτές θα λαμβάνονται υπόψη πιο προσεκτικά στις υποθέσεις οι οποίες θα εξετάζονται λεπτομερώς.

1.4. Εφαρμογή του κριτηρίου της εξισορρόπησης: τεκμήρια νομιμότητας και αναγκαιότητα ειδικότερης αξιολόγησης

Το παρόν πλαίσιο χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση όλων των ενισχύσεων για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία που κοινοποιούνται στην Επιτροπή. Η Επιτροπή θα αξιολογεί το συμβιβασμό τους βάσει του κριτηρίου εξισορρόπησης που αναλύεται στο κεφάλαιο 1. Έτσι, ένα μέτρο θα εγκρίνεται μόνο αν αξιολογείται θετικά με βάση κάθε στοιχείο του κριτηρίου εξισορρόπησης. Ωστόσο, η αξιολόγηση της Επιτροπής μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τον τρόπο που διενεργείται, αφού οι κίνδυνοι για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές από διάφορα είδη μέτρων μπορεί να διαφέρουν σε κάθε περίπτωση. Με την επιφύλαξη των άρθρων 4 και 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1999 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ⁽¹¹⁾, η Επιτροπή εφαρμόζει διάφορα νόμιμα τεκμήρια ανάλογα με το είδος του κοινοποιούμενου μέτρου ενίσχυσης.

Όλες οι κοινοποιούμενες ενισχύσεις αξιολογούνται πρώτα βάσει του κεφαλαίου 5. Στο εν λόγω κεφάλαιο η Επιτροπή καταγράφει διάφορα μέτρα στην περίπτωση των οποίων θεωρεί *a priori* ότι οι αντίστοιχες κρατικές ενισχύσεις θα αντιμετωπίσουν τη συγκεκριμένη ανεπάρκεια της αγοράς που παρεμποδίζει την ΕΑΚ. Ορίζει εξάλλου διάφορες προϋποθέσεις και παραμέτρους ώστε οι κρατικές ενισχύσεις υπέρ των μέτρων αυτών να δημιουργούν πράγματι κίνητρα, να είναι ανάλογες και να έχουν περιορισμένες αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές. Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει συνεπώς τις παραμέτρους που ισχύουν για τις ενισχυόμενες δραστηριότητες, τις εντάσεις ενίσχυσης και τους όρους συμβιβασμού. Καταρχήν, μόνο μέτρα που πληρούν τα κριτήρια τα οποία διευκρινίζονται στο κεφάλαιο 5 είναι επιλέξιμα ώστε να είναι συμβιβασίμα βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ και του παρόντος πλαισίου.

Στο τμήμα 6, η Επιτροπή παρουσιάζει αναλυτικότερα πώς θα αξιολογεί την αναγκαιότητα και τα κίνητρα που δημιουργεί η ενίσχυση.

Στο κεφάλαιο 7, η Επιτροπή εξηγεί αναλυτικότερα σε ποιες περιπτώσεις και πώς θα προβαίνει σε λεπτομερή αξιολόγηση.

Αυτό αντιστοιχεί στα διάφορα επίπεδα αξιολόγησης που περιγράφονται λεπτομερέστερα στη συνέχεια. Σε πρώτο επίπεδο, η Επιτροπή θεωρεί ότι αρκεί τα σχετικά μέτρα να ευθυγραμμίζονται με τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στο κεφάλαιο 5, εφόσον πληρούνται οι όροι του κεφαλαίου 6 για τη δημιουργία κινήτρων. Για όλα τα άλλα μέτρα, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι απαραίτητη πρόσθετη εξέταση λόγω υψηλότερου κινδύνου για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές, οφειλόμενου είτε στη συγκεκριμένη δραστηριότητα είτε στο ποσό της ενίσχυσης είτε στο είδος του δικαιούχου. Η πρόσθετη εξέταση θα συνίσταται γενικά σε περαιτέρω λεπτομερέστερη εμπεριστατωμένη ανάλυση της περίπτωσης βάσει των διατάξεων που καθορίζονται στο κεφάλαιο 6, ως προς την αναγκαιότητα και τη δημιουργία κινήτρων, ή στο κεφάλαιο 7, αναφορικά με την αξιολόγηση ενισχύσεων που υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια του σημείου 7.1 του παρόντος πλαισίου. Μετά την πρόσθετη αυτή εξέταση, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει την ενίσχυση, να την κηρύξει ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά ή να την κηρύξει συμβιβασίμη με την κοινή αγορά υπό όρους.

Πρώτον, η Επιτροπή θεωρεί ότι για ορισμένα μέτρα ενίσχυσης, η τήρηση των όρων προβλέπονται στα κεφάλαια 5 και 6 αρκεί συνήθως ώστε να διασφαλιστεί το συμβιβασίμο, καθόσον τεκμαίρεται ότι για τα εν λόγω μέτρα το αποτέλεσμα της εφαρμογής του κριτηρίου εξισορρόπησης θα ήταν θετικό. Το κατά πόσον ένα μέτρο εμπίπτει στην κατηγορία αυτή, εξαρτάται από το είδος του δικαιούχου, την ενισχυόμενη δραστηριότητα και το ποσό της χορηγούμενης ενίσχυσης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα ακόλουθα μέτρα θα κηρύσσονται συμβιβασίμα βάσει των κεφαλαίων 5 και 6 εφόσον i) πληρούν όλες τις προϋποθέσεις και τις παραμέτρους που αναφέρονται στο κεφάλαιο 5 και ii) η ενίσχυση χορηγείται μόνο αφού έχει υποβληθεί η αίτηση ενίσχυσης στις εθνικές αρχές:

- σχέδια ενίσχυσης και μελέτες σκοπιμότητας, όταν ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι ΜΜΕ και το ύψος της ενίσχυσης είναι κάτω των 7,5 εκατ. ευρώ ανά ΜΜΕ για κάθε σχέδιο (ενίσχυση του σχεδίου συν ενίσχυση για τη μελέτη σκοπιμότητας)
- ενίσχυση για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜΜΕ·
- ενίσχυση για νέες καινοτόμες επιχειρήσεις·
- ενίσχυση για υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε θέματα καινοτομίας· ενίσχυση για υπηρεσίες υποστήριξης της καινοτομίας·
- ενίσχυση για το δανεισμό προσωπικού υψηλής ειδίκευσης.

Για τα ανωτέρω μέτρα, το κεφάλαιο 6 διευκρινίζει ότι η δημιουργία κινήτρων θεωρείται ότι υπάρχει εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του σημείου ii).

Δεύτερον, για κοινοποιηθείσες ενισχύσεις **κάτω** από τα ανώτατα όρια του σημείου 7.1 του παρόντος πλαισίου, η πρόσθετη εξέταση συνίσταται στην απόδειξη της δημιουργίας κινήτρων και της αναγκαιότητας της ενίσχυσης, όπως καθορίζεται στο κεφάλαιο 6. Συνεπώς, τέτοια μέτρα θεωρούνται συμβιβασίμα βάσει των κεφαλαίων 5 και 6, μόνο αν i) πληρούν όλες τις προϋποθέσεις και παραμέτρους που αναφέρονται στο κεφάλαιο 5 και ii) η δημιουργία

⁽¹¹⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

κινήτρων και η αναγκαιότητα της ενίσχυσης έχουν αποδειχθεί σύμφωνα με το κεφάλαιο 6.

Τρίτον, για κοινοποιηθείσες ενισχύσεις **πάνω** από τα ανώτατα όρια του σημείου 7.1 του παρόντος πλαισίου, η πρόσθετη εξέταση συνίσταται σε λεπτομερή αξιολόγηση βάσει του κεφαλαίου 7. Τα μέτρα αυτά θα κηρύσσονται συνεπώς συμβιβάσιμα βάσει των κεφαλαίων 5, 6 και 7, μόνο αν i) πληρούν όλες τις προϋποθέσεις και παραμέτρους που αναφέρονται στο κεφάλαιο 5 και ii) η εφαρμογή του κριτηρίου εξισορρόπησης βάσει του κεφαλαίου 7 οδηγεί σε συνολικά θετική εκτίμηση.

1.5. Αιτιολόγηση των ειδικών μέτρων που καλύπτονται από το παρόν πλαίσιο

Εφαρμόζοντας τα κριτήρια αυτά στην ΕΑΚ, η Επιτροπή εντόπισε μια σειρά μέτρων για τα οποία οι κρατικές ενισχύσεις συμβιβάζονται υπό ειδικές προϋποθέσεις με το άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ.

Οι ενισχύσεις για σχέδια που καλύπτουν τη βασική και τη βιομηχανική έρευνα και την πειραματική ανάπτυξη στοχεύουν κυρίως στις ανεπάρκειες της αγοράς σε σχέση με θετικές εξωτερικές συνέπειες (διάχυση γνώσεων), περιλαμβανομένων των δημόσιων αγαθών. Η Επιτροπή θεωρεί χρήσιμο να διατηρήσει διάφορες κατηγορίες δραστηριοτήτων ΕΑΚ ανεξάρτητα από το γεγονός ότι οι δραστηριότητες μπορεί να ακολουθούν διαδραστικό πρότυπο καινοτομίας παρά γραμμικό. Οι διαφορετικές εντάσεις των ενισχύσεων αντικατοπτρίζουν τα διαφορετικά μεγέθη ανεπαρκειών της αγοράς και την εγγύτητα των δραστηριοτήτων στην εμπορία. Επιπλέον, σε σύγκριση με τους προηγούμενους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, ορισμένες δραστηριότητες καινοτομίας έχουν περιληφθεί στην πειραματική ανάπτυξη. Ακόμη, έχει απλουστευθεί το σύστημα πριμοδότησης. Λόγω της αναμενόμενης μεγαλύτερης εμπλοκής των ανεπαρκειών της αγοράς και των αναμενόμενων υψηλότερων θετικών εξωτερικών συνεπειών, οι πριμοδοτήσεις φαίνονται δικαιολογημένες για τις ΜΜΕ, τη συνεργασία με ή μεταξύ ΜΜΕ, τη διασυννοριακή συνεργασία, καθώς και τις συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (συνεργασίες επιχειρήσεων με δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς).

Οι ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας σχετικά με σχέδια ΕΑΚ στοχεύουν στην αντιμετώπιση ανεπαρκειών της αγοράς που σχετίζονται με ατελή και ασύμμετρη πληροφόρηση. Οι μελέτες αυτές θεωρείται ότι είναι πιο απομακρυσμένες από την αγορά ως προς το ίδιο το σχέδιο, και συνεπώς μπορούν να γίνουν δεκτές σχετικά υψηλές εντάσεις ενίσχυσης.

Οι ενισχύσεις για τα κόστη βιομηχανικής ιδιοκτησίας για τις ΜΜΕ στοχεύουν στις ανεπάρκειες της αγοράς που σχετίζονται με τις θετικές εξωτερικές συνέπειες (διάχυση της γνώσης). Σκοπός τους είναι να βελτιώσουν τις δυνατότητες των ΜΜΕ για καινοποιητικές αποδόσεις, δίνοντάς τους μεγαλύτερο κίνητρο για να αναλάβουν ΕΑΚ.

Οι ενισχύσεις για νέες καινοτόμες επιχειρήσεις εισήχθησαν ώστε να αντιμετωπισθούν ανεπάρκειες της αγοράς που συνδέονται με την ατελή και ασύμμετρη πληροφόρηση, που επηρεάζουν τις επιχειρήσεις αυτές με ιδιαίτερα οξύ τρόπο, μειώνοντας την ικανότητά τους να λαμβάνουν κατάλληλη χρηματοδότηση για καινοτόμα επιχειρηματικά σχέδια.

Οι ενισχύσεις για καινοτομία στις διεργασίες και την οργάνωση των υπηρεσιών στοχεύουν σε ανεπάρκειας της αγοράς που συνδέονται με ατελή πληροφόρηση και θετικές εξωτερικές συνέπειες. Σκοπός είναι η αντιμετώπιση του προβλήματος ότι η καινοτομία στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών δεν εντάσσεται στις κατηγορίες της έρευνας και ανάπτυξης. Η καινοτομία στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών συχνά απορρέει από αλληλεπιδράσεις με τους καταναλωτές και τις συνθήκες της αγοράς, παρά από την αξιοποίηση

και τη χρήση υφισταμένων επιστημονικών, τεχνολογικών ή εμπορικών γνώσεων. Εξάλλου, η καινοτομία στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών εξαρτάται συχνά περισσότερο από νέες διεργασίες και τρόπους οργάνωσης παρά από την τεχνολογική ανάπτυξη. Έτσι, η καινοτομία διεργασιών και οργάνωσης στον τομέα των υπηρεσιών δεν καλύπτεται επαρκώς από τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και απαιτεί συμπληρωματικά ειδικά μέτρα ενίσχυσης με στόχο την αντιμετώπιση των ανεπαρκειών της αγοράς που την παρεμποδίζουν.

Οι ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες στήριξης της καινοτομίας, που παρέχονται από διαμεσολαβητές καινοτομίας, αντιμετωπίζουν ανεπάρκειες της αγοράς που συνδέονται με μη ικανοποιητική διάδοση της πληροφορίας, εξωτερικότητες και έλλειψη συντονισμού. Οι κρατικές ενισχύσεις αποτελούν κατάλληλη λύση για τη μεταβολή των κινήτρων ώστε να αγοράζουν οι ΜΜΕ τέτοιες υπηρεσίες και να αυξηθεί η προσφορά και η ζήτηση των υπηρεσιών που παρέχουν οι διαμεσολαβητές καινοτομίας.

Οι ενισχύσεις για τον δανεισμό προσωπικού υψηλής ειδίκευσης αντιμετωπίζουν τις ανεπάρκειες της αγοράς που συνδέονται με ατελή πληροφόρηση σχετικά με την αγορά εργασίας στην Κοινότητα. Το προσωπικό υψηλής ειδίκευσης στην Κοινότητα είναι πιθανότερο να προσληφθεί από μεγάλες επιχειρήσεις, επειδή τείνει να θεωρεί ότι οι επιχειρήσεις αυτές προσφέρουν καλύτερες συνθήκες εργασίας, περισσότερο ασφαλείς και ελκυστικές σταδιοδρομίες. Αντίθετα, οι ΜΜΕ θα μπορούσαν να επωφεληθούν από σημαντική μεταφορά γνώσεων και μεγαλύτερες δυνατότητες καινοτομίας, αν ήταν σε θέση να προσλάβουν προσωπικό υψηλής ειδίκευσης που θα αναλάμβανε δραστηριότητες ΕΑΚ. Η δημιουργία «γεφυρών» μεταξύ μεγάλων επιχειρήσεων ή πανεπιστημίων και ΜΜΕ μπορεί επίσης να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ανεπαρκειών της αγοράς, και να στηρίξει τη δημιουργία συμπλεγμάτων φορέων (cluster).

Ενισχύσεις για συμπλέγματα φορέων (cluster) καινοτομίας στοχεύουν στην αντιμετώπιση των ανεπαρκειών της αγοράς που συνδέεται με προβλήματα συντονισμού τα οποία παρεμποδίζουν την ανάπτυξη συμπλεγμάτων φορέων, ή περιορίζουν τη διαδραστικότητα και τη ροή της γνώσης εντός των συμπλεγμάτων αυτών. Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να συμβάλουν με διττό τρόπο στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος: Πρώτον, στηρίζοντας τις επενδύσεις σε ανοικτές και κοινές υποδομές για συμπλέγματα φορέων καινοτομίας, και δεύτερον στηρίζοντας την ανάπτυξη των συμπλεγμάτων αυτών, ώστε να βελτιωθεί η συνεργασία, η δημιουργία δικτύων και η μάθηση.

2. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

2.1. Πεδίο εφαρμογής του πλαισίου

Το παρόν πλαίσιο εφαρμόζεται στις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία. Θα εφαρμόζεται σε συνδυασμό με άλλες κοινοτικές πολιτικές κρατικών ενισχύσεων, άλλες διατάξεις των ευρωπαϊκών συνθηκών και τη νομοθεσία που θα εκδοθεί βάσει των συνθηκών αυτών.

Σύμφωνα με τις γενικές αρχές της συνθήκης, οι κρατικές ενισχύσεις δεν μπορούν να εγκριθούν αν τα μέτρα ενίσχυσης συνιστούν διακρίσεις σε βαθμό που δεν δικαιολογείται από το χαρακτήρα της κρατικής ενίσχυσης. Σε σχέση με την ΕΑΚ, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η Επιτροπή δεν θα εγκρίνει μέτρα ενίσχυσης που αποκλείουν τη δυνατότητα αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της ΕΑΚ σε άλλα κράτη μέλη.

Οι αρχές μπορεί να παραγγείλουν Ε&Α σε εταιρείες ή να αγοράσουν αποτελέσματα Ε&Α από τις εταιρείες αυτές. Αν η Ε&Α δεν διατίθεται σε τιμές της αγοράς, αυτό συνήθως ενέχει κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ. Αν, οι

συμβάσεις αυτές ανατίθενται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς, ένδειξη για το οποίο μπορεί να αποτελεί η διαδικασία προκήρυξης διαγωνισμού σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τις δημόσιες προμήθειες και ιδίως την οδηγία 2004/17/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών⁽¹²⁾ και την οδηγία 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών⁽¹³⁾, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι δεν ενέχουν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ.

Το παρόν πλαίσιο εφαρμόζεται στις ενισχύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία σε όλους τους τομείς που διέπονται από τη συνθήκη ΕΚ. Εφαρμόζεται επίσης και στους τομείς που υπόκεινται σε ειδικούς κοινοτικούς κανόνες κρατικών ενισχύσεων, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά από τους κανόνες αυτούς⁽¹⁴⁾.

Το παρόν πλαίσιο εφαρμόζεται στις κρατικές ενισχύσεις για την ΕΑΚ στον περιβαλλοντικό τομέα⁽¹⁵⁾, δεδομένου ότι υπάρχουν πολλές συνέργιες που μπορούν να αξιοποιηθούν μεταξύ της καινοτομίας για την ποιότητα και την επίδοση και της καινοτομίας για τη βελτιστοποίηση της χρήσης της ενέργειας, των αποβλήτων και της ασφάλειας.

Μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 364/2004 της Επιτροπής της 25ης Φεβρουαρίου 2004, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 όσον αφορά την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του ώστε να συμπεριλάβει τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη⁽¹⁶⁾, οι ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη προς ΜΜΕ εξαιρούνται από τις απαιτήσεις κοινοποίησης βάσει των όρων που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 70/2001 της 12ης Ιανουαρίου 2001 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις⁽¹⁷⁾. Τα κράτη μέλη, ωστόσο, παραμένουν ελεύθερα να κοινοποιούν τέτοιες ενισχύσεις. Αν αποφασίσουν να το κάνουν, θα εξακολουθήσει να χρησιμοποιείται το παρόν πλαίσιο για την αξιολόγηση των εν λόγω ενισχύσεων.

Ενώ οι δαπάνες προσωπικού είναι επιλέξιμες για πολλά από τα μέτρα που καλύπτονται από το παρόν πλαίσιο και θεσπίστηκε ένα μέτρο για ενισχύσεις σχετικά με το δανεισμό προσωπικού με αυξημένα τυπικά προσόντα, οι ενισχύσεις που αφορούν την απασχόληση και την επιμόρφωση των ερευνητών εξακολουθούν να υτάγονται στις ειδικές πράξεις ως κρατικές ενισχύσεις στην απασχόληση και την επαγγελματική εκπαίδευση, που επί του παρόντος είναι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 68/2001 της Επιτροπής της 12ης Ιανουαρίου 2001 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις

⁽¹²⁾ ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 1.

⁽¹³⁾ ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 114.

⁽¹⁴⁾ Για παράδειγμα το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1107/70 του Συμβουλίου προβλέπει στο άρθρο 3 ειδικούς κανόνες για το συμβίβασμο των κρατικών ενισχύσεων στην Ε&Α στον τομέα των σιδηροδρομικών, οδικών και ποτάμιων μεταφορών.

⁽¹⁵⁾ Βλέπε κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, ΕΕ C 37, 3.2.2001, σ. 3, σημείο 7. Επιπλέον, στο πλαίσιο της αναθεώρησης των κατευθυντήριων γραμμών για το περιβάλλον, η Επιτροπή εξετάζει αν είναι σκόπιμο να ενσωματωθούν νέα μέτρα που να καλύπτουν την οικο-καινοτομία.

⁽¹⁶⁾ ΕΕ L 63, 28.2.2004, σ. 20.

⁽¹⁷⁾ ΕΕ L 10, 13.1.2001, σ. 33. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 364/2004.

ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση⁽¹⁸⁾ και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2204/2002 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2002 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις για την απασχόληση⁽¹⁹⁾.

Οι ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία σε προβληματικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων⁽²⁰⁾ εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος πλαισίου.

2.2. Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος πλαισίου ισχύουν γενικά οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «**μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις**» (εφεξής ΜΜΕ), «**μικρές επιχειρήσεις**» και «**μεσαίες επιχειρήσεις**»: επιχειρήσεις κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001, ή οποιουδήποτε κανονισμού τον αντικαταστήσει·
- β) «**μεγάλες επιχειρήσεις**»: επιχειρήσεις που δεν εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων·
- γ) «**ένταση της ενίσχυσης**»: το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης ως ποσοστό του επιλέξιμου κόστους του σχεδίου. Όλα τα στοιχεία υπολογίζονται πριν την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων. Όπου η ενίσχυση καταβάλλεται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις ανάγονται στην αξία κατά το χρόνο της χορήγησης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για το σκοπό αυτό και για τον υπολογισμό του ποσού της ενίσχυσης στα χαμηλότοκα δάνεια είναι το επιτόκιο αναφοράς που ισχύει κατά το χρόνο της χορήγησης. Η ένταση της ενίσχυσης υπολογίζεται ανά δικαιούχο.
- δ) «**ερευνητικός οργανισμός**»: φορέας, όπως πανεπιστήμιο ή ερευνητικό ινστιτούτο, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός του οποίου είναι η διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής έρευνας και η διάδοση των αποτελεσμάτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά τεχνολογίας. Όλα τα κέρδη επανεπενδύονται στις δραστηριότητες αυτές, τη διάδοση των αποτελεσμάτων ή τη διδασκαλία. Οι επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν ένα τέτοιο φορέα, π.χ. με την ιδιότητα μετόχων ή μελών, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στο ερευνητικό δυναμικό του ή στα ερευνητικά του αποτελέσματα.
- ε) «**βασική έρευνα**»: πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την παραγωγή νέας γνώσης σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπονται άμεσες πρακτικές εφαρμογές ή χρήσης.

⁽¹⁸⁾ ΕΕ L 10, 13.1.2001, σ. 20. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 363/2004 (ΕΕ L 63, 28.2.2004, σ. 20).

⁽¹⁹⁾ ΕΕ L 337 της 13.12.2002, σ. 3.

⁽²⁰⁾ Επί του παρόντος, ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2.

στ) **«βιομηχανική έρευνα»:** σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και ικανοτήτων σχετικά με την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υπαρχόντων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών. Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων, που είναι απαραίτητα για την βιομηχανική έρευνα, ιδιαίτερα για επικύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών εξαιρουμένων των πρωτοτύπων που καλύπτονται από το σημείο 2.2., στοιχείο ζ).

ζ) **«πειραματική ανάπτυξη»:** απόκτηση, συνδυασμός, διαμόρφωση και χρήση υφισταμένων, επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων γνώσεων και ικανοτήτων για την παραγωγή σχεδίων και διατάξεων για νέα, τροποποιημένα ή βελτιωμένα προϊόντα, μεθόδους ή υπηρεσίες. Μπορεί να περιλαμβάνονται και άλλες δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, το σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, μεθόδων και υπηρεσιών. Οι δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνουν την παραγωγή σχεδίων, σχεδιασμού και άλλης τεκμηρίωσης, εφόσον δεν προορίζονται για εμπορική χρήση.

Η ανάπτυξη πρωτοτύπων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπορικά και πιλοτικών σχεδίων περιλαμβάνεται επίσης στις περιπτώσεις που τα πρωτότυπα είναι απαραίτητα για το τελικό εμπορικό προϊόν και όπου είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθούν και να χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς επίδειξης και έγκρισης. Στην περίπτωση μεταγενέστερης εμπορικής χρήσης σχεδίων επίδειξης ή πιλοτικών σχεδίων, τυχόν έσοδα από τέτοια χρήση πρέπει να αφαιρεθούν από το επιλέξιμο κόστος.

Η πειραματική παραγωγή και δοκιμή των προϊόντων, των διαδικασιών και των υπηρεσιών είναι επίσης επιλέξιμη, εφόσον δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να μεταποιηθούν για χρήσεις βιομηχανικές ή εμπορικές εφαρμογές.

Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές αλλαγές που πραγματοποιούνται σε προϊόντα, γραμμές παραγωγής, διεργασίες μεταποίησης, υπάρχουσες υπηρεσίες και άλλες δραστηριότητες σε εξέλιξη, ακόμα και αν οι αλλαγές αυτές αντιπροσωπεύουν βελτιώσεις.

η) **«επιστρεπτέα προκαταβολή»:** δάνειο για σχέδιο το οποίο χορηγείται σε μία ή περισσότερες δόσεις, οι όροι για την αποπληρωμή του οποίου εξαρτώνται από το αποτέλεσμα του σχεδίου ΕΑΚ

θ) **«καινοτομίες διεργασιών»:** ⁽²¹⁾ εφαρμογή νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων μεθόδων παραγωγής ή διανομής (περιλαμβανομένων και σημαντικών αλλαγών στις τεχνικές, τον εξοπλισμό ή και το λογισμικό). Ελάσσονες αλλαγές ή βελτιώσεις, αύξηση της παραγωγικής ικανότητας ή της ικανότητας παροχής υπηρεσιών μέσω της προσθήκης μεταποιητικών ή εφοδιαστικών συστημάτων που είναι παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται ήδη, η παύση χρησιμοποίησης μιας διεργασίας, η απλή επανατοποθέτηση κεφαλαίων ή επέκταση, οι αλλαγές που απορρέουν από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, οι τακτικές εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές, η εμπορία νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων προϊόντων δεν θεωρούνται καινοτομίες.

ι) **«οργανωτική καινοτομία»** ⁽²²⁾: εφαρμογή νέων οργανωτικών μεθόδων στις επιχειρηματικές πρακτικές της εταιρίας, στην οργάνωση του χώρου εργασίας ή στις εξωτερικές σχέσεις. Οι αλλαγές στις επιχειρηματικές πρακτικές, στο χώρο εργασίας ή τις εξωτερικές σχέσεις που βασίζονται σε οργανωτικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται ήδη στην επιχείρηση, οι αλλαγές στη διοικητική στρατηγική της επιχείρησης, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές, η παύση χρήσης μιας διεργασίας, η απλή επανατοποθέτηση κεφαλαίων ή η επέκταση, οι αλλαγές που απορρέουν από αλλαγή στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, οι τακτικές εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές, η εμπορία νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων προϊόντων δεν θεωρούνται καινοτομίες.

ια) **«προσωπικό με υψηλή ειδίκευση»:** ερευνητές, μηχανικοί, σχεδιαστές και υπεύθυνοι μάρκετινγκ που διαθέτουν πανεπιστημιακό πτυχίο και τουλάχιστον πενταετή σχετική επαγγελματική πείρα. Η απόκτηση διδακτορικού μπορεί να θεωρηθεί σχετική επαγγελματική πείρα.

ιβ) **«απόσπαση»:** προσωρινή απασχόληση προσωπικού από δικαιούχο ενίσχυσης κατά τη διάρκεια χρονικής περιόδου μετά την οποία το προσωπικό έχει το δικαίωμα να επιστρέψει στον προηγούμενο εργοδότη του.

ιγ) **«συμπλέγματα φορέων καινοτομίας» (clusters):** ομάδες ανεξάρτητων επιχειρήσεων — καινοτόμες νεοσύστατες επιχειρήσεις, μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και ερευνητικοί οργανισμοί — που λειτουργούν σε συγκεκριμένο τομέα και περιοχή με σκοπό να τονώσουν την καινοτόμο δραστηριότητα προωθώντας εντατικές αλληλεπιδράσεις, με από κοινού χρήση εγκαταστάσεων και ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειρογνομοσύνης και συμβάλλοντας αποτελεσματικά στη μεταφορά τεχνολογίας, τη δημιουργία δικτύων και τη διάδοση πληροφοριών μεταξύ των επιχειρήσεων στο σύμπλεγμα φορέων. Κατά προτίμηση, το κράτος μέλος πρέπει να επιδιώκει την ισόρροπη εκπροσώπηση ΜΜΕ και μεγάλων επιχειρήσεων στο σύμπλεγμα φορέων, ώστε να δημιουργηθεί η απαραίτητη κρίσιμη μάζα, ιδιαίτερα μέσω της εξειδίκευσης σε ορισμένους τομείς ΕΑΚ, λαμβανομένων υπόψη και των υπαρχόντων συμπλεγμάτων φορέων στο κράτος μέλος και σε επίπεδο Κοινότητας.

3. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 87, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1, ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ

Γενικά οποιαδήποτε χρηματοδότηση πληροί τα κριτήρια του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ θα θεωρείται κρατική ενίσχυση. Προκειμένου να δοθούν περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές, παρατίθενται στη συνέχεια τυπικές καταστάσεις που προκύπτουν στον τομέα των δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης και καινοτομίας.

3.1. Ερευνητικοί οργανισμοί και διαμεσολαβητές καινοτομίας ως δικαιούχοι κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ

Το θέμα αν οι ερευνητικοί οργανισμοί είναι αποδέκτες κρατικών ενισχύσεων πρέπει να απαντηθεί βάσει των γενικών αρχών για τις κρατικές ενισχύσεις.

⁽²¹⁾ Βλ. ορισμό στο εγχειρίδιο του ΟΣΛΟ, Κατευθυντήριες γραμμές για την συλλογή και ερμηνεία των δεδομένων σχετικά με την καινοτομία (Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data) Τρίτη έκδοση, Οργανισμός για την Οικονομική Ανάπτυξη και Συνεργασία, 2005, σελίδα 49.

⁽²²⁾ Βλ. ορισμό στο εγχειρίδιο ΟΣΛΟ, σελίδα 51.

Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ και τη νομολογία του Δικαστηρίου, η δημόσια χρηματοδότηση δραστηριοτήτων Ε&Α ερευνητικών οργανισμών θεωρείται κρατική ενίσχυση, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ. Σύμφωνα με τη νομολογία, απαιτείται, μεταξύ άλλων, ο δημόσιος ερευνητικός οργανισμός να θεωρείται επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ. Αυτό δεν εξαρτάται από το νομικό του καθεστώς (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον οικονομικό του χαρακτήρα (κερδοσκοπικός ή μη). Αυτό που έχει καθοριστική σημασία για να θεωρηθεί επιχείρηση, είναι ο οργανισμός να ασκεί οικονομική δραστηριότητα, δηλαδή δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά αγαθών και υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά⁽²³⁾. Έτσι, κάθε δημόσια χρηματοδότηση οικονομικών δραστηριοτήτων εμπίπτει στο άρθρο 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ, εφόσον πληρούνται οι υπόλοιποι όροι.

3.1.1. Δημόσια χρηματοδότηση μη οικονομικών δραστηριοτήτων

Στην περίπτωση που ο ίδιος φορέας ασκεί δραστηριότητες οικονομικής και μη οικονομικής φύσης, για να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχει σταυροειδής επιδότηση της οικονομικής δραστηριότητας, η δημόσια χρηματοδότηση των μη οικονομικών δραστηριοτήτων δεν εμπίπτει στο άρθρο 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ, αν τα δύο είδη δραστηριοτήτων, καθώς και οι δαπάνες και η χρηματοδότησή τους, μπορούν σαφώς να διαχωρισθούν⁽²⁴⁾. Η απόδειξη ότι οι δαπάνες έχουν καταναμηθεί σωστά μπορεί να συνίσταται στις ετήσιες οικονομικές δηλώσεις των πανεπιστημίων και ερευνητικών οργανισμών.

Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι πρωτογενείς δραστηριότητες των ερευνητικών οργανισμών συνήθως δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα, και ιδιαίτερα:

- η εκπαίδευση για περισσότερους ανθρώπινους πόρους με καλύτερες δεξιότητες·
- η πραγματοποίηση ανεξάρτητης Ε&Α για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση, περιλαμβανομένης της συλλογικής Ε&Α·
- η διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Η Επιτροπή θεωρεί περαιτέρω ότι η μεταφορά τεχνολογίας (η παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης, η δημιουργία τεχνολογικών ή άλλες μορφές διαχείρισης της γνώσης από τον ερευνητικό οργανισμό) δεν έχει οικονομικό χαρακτήρα, αν γίνεται σε εσωτερικό

επίπεδο⁽²⁵⁾ και τα έσοδα από τις δραστηριότητες αυτές επανεπενδύονται στις πρωτογενείς δραστηριότητες των ερευνητικών οργανισμών⁽²⁶⁾.

3.1.2. Δημόσια χρηματοδότηση οικονομικών δραστηριοτήτων

Αν ερευνητικοί οργανισμοί ή άλλοι μη κερδοσκοπικοί διαμεσολαβητές καινοτομίας (για παράδειγμα τεχνολογικά κέντρα, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, εμπορικά επιμελητήρια) ασκούν περιστασιακά οικονομικές δραστηριότητες, όπως μίσθωση υποδομών, παροχή υπηρεσιών σε επιχειρήσεις ή πραγματοποιούν έρευνα βάσει συμβάσεων, αυτό πρέπει να γίνεται με τους συνήθεις όρους της αγοράς, και η δημόσια χρηματοδότηση των εν λόγω οικονομικών δραστηριοτήτων εμπεριέχει συνήθως κρατική ενίσχυση.

Ωστόσο, αν ο ερευνητικός οργανισμός ή μη κερδοσκοπικός διαμεσολαβητής καινοτομίας μπορεί να αποδείξει ότι το σύνολο της κρατικής χρηματοδότησης που έλαβε για την παροχή ορισμένων υπηρεσιών μεταβιβάστηκε στον τελικό δικαιούχο, και ότι δεν παρέχεται πλεονέκτημα στον διαμεσολαβητή, ο διαμεσολαβητής οργανισμός μπορεί να μην είναι αποδέκτης κρατικής ενίσχυσης.

Σχετικά με την ενίσχυση στους τελικούς δικαιούχους, εφαρμόζονται οι συνήθεις κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

3.2. Έμμεσες κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ σε επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται από το Δημόσιο

Το παρόν κεφάλαιο αποβλέπει στη διευκρίνιση των όρων υπό τους οποίους παρέχεται σε μια επιχείρηση πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ, σε περιπτώσεις συμβάσεων έρευνας ή συνεργασίας με ερευνητικό οργανισμό. Σε ότι αφορά τα άλλα στοιχεία του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ, εφαρμόζονται οι συνήθεις κανόνες. Ιδιαίτερα, πρέπει να αξιολογηθεί σύμφωνα με τη σχετική νομολογία αν η συμπεριφορά του ερευνητικού οργανισμού μπορεί να αποδοθεί στο κράτος⁽²⁷⁾.

⁽²⁵⁾ Ο όρος «σε εσωτερικό επίπεδο» σημαίνει ότι η διαχείριση της γνώσης ερευνητικού οργανισμού γίνεται από τμήμα ή θυγατρική του ή από κοινού με άλλους ερευνητικούς οργανισμούς. Η ανάθεση της παροχής συγκεκριμένων υπηρεσιών σε τρίτους μέσω προκήρυξης διαγωνισμών δεν δίνει τον «εσωτερικό» χαρακτήρα τέτοιων δραστηριοτήτων.

⁽²⁶⁾ Για τα υπόλοιπα είδη μεταφοράς τεχνολογίας που λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι είναι σε θέση, βάσει των όσων γνωρίζει μέχρι σήμερα, να αποφανθεί γενικά ως προς τον χαρακτήρα κρατικής ενίσχυσης που έχει η χρηματοδότηση τέτοιων δραστηριοτήτων. Υπογραμμίζει την υποχρέωση των κρατών μελών βάσει του άρθρου 88, παράγραφος 3, της συνθήκης ΕΚ να αξιολογούν τον χαρακτήρα τέτοιων μέτρων σε κάθε περίπτωση και να τα κοινοποιούν στην Επιτροπή, εφόσον θεωρούν ότι αποτελούν κρατική ενίσχυση.

⁽²⁷⁾ Βλ. υπόθεση C-482/99, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-4397 ως προς για το θέμα του καταλογισμού στο κράτος.

⁽²³⁾ Υπόθεση 118/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1987, σ. 2599, σκέψη 7. Υπόθεση C-35/96 Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1998, σ. I-3851, CNSD, σκέψη 36. Υπόθεση C-309/99, Wouters, Συλλογή 2002, σ. I-1577, σκέψη 46.

⁽²⁴⁾ Οι οικονομικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν ιδίως την έρευνα που πραγματοποιείται βάσει σύμβασης με τη βιομηχανία, την μίσθωση των ερευνητικών υποδομών και την παροχή συμβουλών.

3.2.1. Έρευνα για λογαριασμό επιχειρήσεων (ερευνητικές συμβάσεις ή ερευνητικές υπηρεσίες)

Το παρόν κεφάλαιο αφορά την περίπτωση κατά την οποία πραγματοποιείται ένα σχέδιο από ερευνητικό οργανισμό για λογαριασμό επιχείρησης. Ο ερευνητικός οργανισμός, που ενεργεί ως εντολοδόχος, παρέχει υπηρεσία στην επιχείρηση, που ενεργεί ως εντολέας, (i) έναντι κατάλληλης αμοιβής για την υπηρεσία του και (ii) με τους όρους που καθορίζει ο εντολέας. Γενικά, κύριος των αποτελεσμάτων του σχεδίου καθίσταται ο εντολέας, ο οποίος φέρει και τον κίνδυνο αποτυχίας του. Όταν ένας ερευνητικός οργανισμός εκτελεί μια τέτοια σύμβαση, συνήθως δεν μετακαλείται κρατική ενίσχυση στην επιχείρηση μέσω του ερευνητικού οργανισμού, εάν πληρούνται ένας από τους ακόλουθους όρους:

- 1) ο ερευνητικός οργανισμός παρέχει τις υπηρεσίες του στις τιμές της αγοράς ή,
- 2) αν δεν υπάρχει τιμή της αγοράς, ο ερευνητικός οργανισμός παρέχει τις υπηρεσίες του σε τιμή που αντικατοπτρίζει το σύνολο του κόστους του συν ένα εύλογο περιθώριο.

3.2.2. Συνεργασία επιχειρήσεων και δημόσιων ερευνητικών οργανισμών

Σε ένα σχέδιο συνεργασίας, πρέπει να συμμετέχουν τουλάχιστον δύο εταίροι στο σχεδιασμό του προγράμματος, να συμβάλουν στην υλοποίησή του και να μοιράζονται τους κινδύνους και τα αποτελέσματα του προγράμματος.

Στην περίπτωση σχεδίων συνεργασίας που υλοποιούν από κοινού επιχειρήσεις και ερευνητικοί οργανισμοί, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν χορηγείται έμμεση κρατική ενίσχυση στον βιομηχανικό εταίρο μέσω του ερευνητικού οργανισμού λόγω των ευνοϊκών όρων της συνεργασίας, αν τηρείται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- 1) οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις φέρουν το κόστος ολόκληρου του προγράμματος,
- 2) τα αποτελέσματα του προγράμματος δεν θεμελιώνουν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, μπορούν να διαδοθούν ευρέως, και τυχόν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας στα αποτελέσματά της που προκύπτουν από τη δραστηριότητα του ερευνητικού οργανισμού περιέρχονται εξ ολοκλήρου (28) στον τελευταίο, ή
- 3) ο ερευνητικός οργανισμός λαμβάνει από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις αμοιβή αντίστοιχη προς την τιμή της αγοράς για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (29) που προκύπτουν από τη δραστηριότητα του ερευνητικού οργανισμού στο πλαίσιο του προγράμματος και τα οποία μεταβιβάζονται στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις. Οποιαδήποτε συνεισφορά των

(28) Με τον όρο «περιέρχονται εξ ολοκλήρου» νοείται ότι ο ερευνητικός οργανισμός αντλεί όλα τα οικονομικά οφέλη από τα εν λόγω δικαιώματα διατηρώντας τη δυνατότητα να τα διαθέτει, ιδιαίτερα το δικαίωμα κυριότητας και το δικαίωμα παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης. Οι όροι αυτοί μπορούν να πληρούνται και αν ο οργανισμός αποφασίσει να συνάψει περαιτέρω συμβάσεις για τα δικαιώματα αυτά περιλαμβανομένης και της εκχώρησης άδειας εκμετάλλευσης στο συνεργαζόμενο εταίρο.

(29) Με τον όρο «αμοιβή αντίστοιχη με την τιμή της αγοράς για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας» νοείται η αντιστάθμιση για τα πλήρη οικονομικά οφέλη από αυτά τα δικαιώματα. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές για τις κρατικές ενισχύσεις και δεδομένης της εγγενούς δυσκολίας αντικειμενικού καθορισμού της τιμής της αγοράς για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, η Επιτροπή θεωρεί ότι τηρείται η προϋπόθεση αυτή αν ο ερευνητικός οργανισμός ως πωλητής διαπραγματεύεται προκειμένου να επιτύχει τα μέγιστα οφέλη κατά τη στιγμή σύναψης της σύμβασης.

συμμετεχουσών επιχειρήσεων στις δαπάνες του ερευνητικού οργανισμού αφαιρείται από την αμοιβή αυτή.

Αν δεν πληρούνται καμία από τις παραπάνω προϋποθέσεις, το κράτος μέλος μπορεί να προβεί σε μεμονωμένη αξιολόγηση της υπόθεσης (30) Μπορεί επίσης να μην υπάρχει κρατική ενίσχυση όταν η αξιολόγηση της σύμβασης συνεργασίας μεταξύ των εταίρων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα τυχόν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας στα αποτελέσματα της ΕΑΚ καθώς και η πρόσβαση στα αποτελέσματα μεταβιβάζονται στους διάφορους εταίρους της συνεργασίας ανάλογα με τα αντίστοιχα ενδιαφέροντά τους, την εργασία που έχουν προσφέρει, και τη χρηματοδοτική ή άλλη εισφορά στο πρόγραμμα. Αν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις 1), 2) και 3) και η αξιολόγηση του σχεδίου με βάση της συνεργασία δεν οδηγεί στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση, η Επιτροπή θεωρεί ολόκληρη την αξία της συνεισφοράς του ερευνητικού οργανισμού στο πρόγραμμα ως ενίσχυση σε επιχειρήσεις.

4. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 87, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3, ΣΤΟΙΧΕΙΟ Β), ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ

Οι ενισχύσεις για την προώθηση σημαντικών σχεδίων ΕΑΚ κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο β), της συνθήκης ΕΚ.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι το άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο β), της συνθήκης ΕΚ εφαρμόζεται εφόσον ισχύουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- 1) η προτεινόμενη ενίσχυση αφορά σχέδιο σαφώς καθορισμένο ως προς τους όρους υλοποίησής, του περιλαμβανομένων τόσο των συμμετεχόντων όσο και των στόχων του: η Επιτροπή μπορεί επίσης να θεωρήσει ότι μια ομάδα σχεδίων αποτελεί ένα σχέδιο·
- 2) το σχέδιο πρέπει να έχει κοινό ευρωπαϊκό ενδιαφέρον: το σχέδιο πρέπει να συμβάλει κατά τρόπο συγκεκριμένο, σαφή και αναγνωρίσιμο στο κοινό συμφέρον. Τα οφέλη από τους στόχους του προγράμματος δεν πρέπει να περιορίζονται στο κράτος ή στα κράτη μέλη που τα εφαρμόζουν, αλλά πρέπει να εκτείνονται στο σύνολο της Κοινότητας. Το σχέδιο πρέπει να αποτελεί σημαντικό άλμα προόδου για τους κοινοτικούς στόχους, δηλαδή να έχει ιδιαίτερη σημασία για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας ή να αποτελεί πρωτοποριακό σχέδιο για την ευρωπαϊκή βιομηχανία. Το γεγονός ότι το σχέδιο πραγματοποιείται από επιχειρήσεις σε διάφορες χώρες δεν επαρκεί. Τα θετικά αποτελέσματα της ενίσχυσης μπορούν να αναδεικνύονται π.χ. από τη σημαντικές θετικές συνέπειες για την κοινωνία, από τη συμβολή του μέτρου ενίσχυσης στη βελτίωση της θέσης της Κοινότητας σχετικά με την ΕΑΚ στο διεθνή περιγύρο, από τη δημιουργία νέων αγορών ή την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών. Τα οφέλη από το σχέδιο δεν

(30) Η διάταξη αυτή δεν τροποποιεί την υποχρέωση των κρατών μελών να κοινοποιούν ορισμένα μέτρα βάσει του άρθρου 88, παράγραφος 3, της συνθήκης ΕΚ.

πρέπει να περιορίζονται στη βιομηχανία την οποία αφορούν άμεσα αλλά τα αποτελέσματά του πρέπει να έχουν ευρύτερο αντίκτυπο και εφαρμογή στην οικονομία μέσα στην Κοινότητα (αγορές προηγούμενων και επόμενων σταδίων, εναλλακτικές χρήσεις σε άλλους τομείς κτλ.)·

- 3) η ενίσχυση είναι απαραίτητη για την επιτυχία του καθορισμένου στόχου κοινού συμφέροντος και αποτελεί κίνητρο για την εκτέλεση του σχεδίου, το οποίο πρέπει να ενέχει υψηλό επίπεδο κινδύνου. Αυτό μπορεί να αποδεικνύεται από το επίπεδο κερδοφορίας του σχεδίου, το ύψος της επένδυσης και το χρονοδιάγραμμα των ταμειακών ροών καθώς και τις τεχνικές μελέτες σκοπιμότητας, τις αξιολογήσεις κινδύνου και τις γνωμοδοτήσεις των εμπειρογνομόνων·
- 4) το σχέδιο έχει ιδιαίτερη σημασία ως προς τον χαρακτήρα και τον όγκο του: πρέπει να αποτελεί σημαντικό σχέδιο σε σχέση με τους στόχους του και να είναι ουσιώδους μεγέθους.

Η Επιτροπή θα εξετάζει τα κοινοποιούμενα σχέδια πιο ευνοϊκά όταν περιλαμβάνουν σημαντική ίδια συμμετοχή του δικαιούχου στο σχέδιο. Θα εξετάζει επίσης πιο ευνοϊκά σχέδια στα οποία συμμετέχουν επιχειρήσεις ή ερευνητικοί φορείς από σημαντικό αριθμό κρατών μελών.

Προκειμένου η Επιτροπή να αξιολογήσει με τον δέοντα τρόπο την υπόθεση, το κοινό ευρωπαϊκό ενδιαφέρον πρέπει να αποδεικνύεται πρακτικά: για παράδειγμα, πρέπει να αποδεικνύεται ότι το σχέδιο επιτρέπει σημαντική πρόοδο για την υλοποίηση συγκεκριμένων κοινοτικών στόχων.

5. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 87, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3, ΣΤΟΙΧΕΙΟ Γ), ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ.

Οι κρατικές ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία είναι συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ, αν, βάσει του προαναφερθέντος κριτηρίου εξισορρόπησης, οδηγούν σε αύξηση των δραστηριοτήτων ΕΑΚ χωρίς να επηρεάζονται αρνητικά οι όροι των συναλλαγών σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον. Η Επιτροπή θα αντιμετωπίζει ευνοϊκά κοινοποιήσεις μέτρων ενίσχυσης στηριζόμενες σε αυστηρές αξιολογήσεις παρόμοιων προηγούμενων μέτρων ενίσχυσης που αποδεικνύουν ότι οι ενισχύσεις αυτές αποτέλεσαν κίνητρα. Τα ακόλουθα μέτρα μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμα βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ).

5.1. Ενισχύσεις για σχέδια E&A

Τα σχέδια θεωρούνται συμβιβάσιμα με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο παρόν κεφάλαιο.

5.1.1. Κατηγορίες έρευνας

Το ενισχυόμενο μέρος του σχεδίου πρέπει να εμπίπτει σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες ερευνητικές κατηγορίες: βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη.

Για την ταξινόμηση των διαφόρων δραστηριοτήτων, η Επιτροπή θα αναφέρεται στις πρακτικές της καθώς και στα συγκεκριμένα παραδείγματα και επεξηγήσεις που περιλαμβάνονται στο εγχειρίδιο Frascati, The Measurement of Scientific and technological Activities, Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development ⁽³¹⁾.

Όταν ένα σχέδιο περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες, για κάθε δραστηριότητα πρέπει να προσδιορίζεται αν εμπίπτει στις κατηγορίες της βασικής έρευνας, της βιομηχανικής έρευνας ή της πειραματικής ανάπτυξης ή αν δεν εμπίπτει σε καμία από τις κατηγορίες αυτές.

Η υπαγωγή στις κατηγορίες αυτές δεν είναι απαραίτητο να ακολουθεί χρονολογική σειρά ξεκινώντας από τη βασική έρευνα και καταλήγοντας σε δραστηριότητες που είναι εγγύτερες στην αγορά. Έτσι, τίποτα δεν εμποδίζει την Επιτροπή να θεωρήσει ότι μια εργασία που εκτελείται σε μεταγενέστερο στάδιο του σχεδίου αφορά βασική έρευνα, ενώ μια δραστηριότητα που πραγματοποιείται σε προηγούμενο στάδιο αποτελεί πειραματική ανάπτυξη ή δεν αποτελεί ερευνητική δραστηριότητα.

5.1.2. Βασικές εντάσεις των ενισχύσεων

Η ένταση της ενίσχυσης, όπως υπολογίζεται βάσει του επιλέξιμου κόστους του σχεδίου, δεν πρέπει να υπερβαίνει:

- α) το 100 % για τη βασική έρευνα·
- β) το 50 % για τη βιομηχανική έρευνα·
- γ) το 25 % για την πειραματική ανάπτυξη.

Η ένταση της ενίσχυσης πρέπει να καθορίζεται για κάθε δικαιούχο ενίσχυσης περιλαμβανομένων και των σχεδίων συνεργασίας.

Στην περίπτωση κρατικών ενισχύσεων για σχέδια E&A που πραγματοποιούνται με συνεργασία μεταξύ ερευνητικών οργανισμών και επιχειρήσεων, το σύνολο των ενισχύσεων που απορρέουν από άμεση κυβερνητική στήριξη σε ένα συγκεκριμένο ερευνητικό σχέδιο και, όταν αποτελούν ενισχύσεις (βλ. σημείο 3.2), συνεισφορές δημόσιων ερευνητικών οργανισμών στο σχέδιο αυτό, δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις ισχύουσες εντάσεις ενίσχυσης για κάθε δικαιούχο επιχείρηση.

5.1.3. Πριμοδοτήσεις

Τα ανώτατα όρια για βιομηχανική έρευνα και πειραματική ανάπτυξη μπορούν να αυξηθούν ως εξής:

- α) αν η ενίσχυση χορηγείται σε ΜΜΕ, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες για τις μεσαίες επιχειρήσεις και 15 εκατοστιαίες μονάδες για τις μικρές επιχειρήσεις·

⁽³¹⁾ Οργανισμός για την Ανάπτυξη και τη Συνεργασία 2002.

β) για ένταση ενίσχυσης μέχρι 80 % κατ' ανώτατο όριο, μπορούν να προστεθούν δεκαπέντε επί πλέον εκατοστιαίες μονάδες ⁽³²⁾:

i) αν το σχέδιο προβλέπει πραγματική συνεργασία μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων μεταξύ τους επιχειρήσεων και πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

— καμία επιχείρηση δεν αναλαμβάνει μόνη της πάνω από το 70 % του επιλέξιμου κόστους του σχεδίου που στηρίζεται σε συνεργασία·

— το σχέδιο συνεπάγεται συνεργασία με τουλάχιστον μία ΜΜΕ ή είναι διασυννοριακό, δηλαδή η έρευνα και οι δραστηριότητες ανάπτυξης πραγματοποιούνται σε δύο τουλάχιστον διαφορετικά κράτη μέλη·

ii) αν το σχέδιο συνεπάγεται πραγματική συνεργασία μεταξύ επιχείρησης και ερευνητικού οργανισμού, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του συντονισμού εθνικών πολιτικών Ε&Α και πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

— ο ερευνητικός οργανισμός αναλαμβάνει τουλάχιστον 10 % του επιλέξιμου κόστους·

— ο ερευνητικός οργανισμός έχει το δικαίωμα να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα του ερευνητικού σχεδίου στο βαθμό που απορρέουν από την έρευνα που διεξήγαγε ο ίδιος.

iii) μόνο στην περίπτωση της βιομηχανικής έρευνας, αν τα αποτελέσματα του σχεδίου διαδίδονται ευρέως μέσω τεχνικών και επιστημονικών διαλέξεων ή δημοσιεύονται σε επιστημονικά και τεχνικά περιοδικά ή διατίθενται σε αρχεία αποθήκευσης με ελεύθερη πρόσβαση (βάσει δεδομένων στα ερευνητικά στοιχεία των οποίων μπορεί να έχει πρόσβαση οποιοσδήποτε), ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής.

Για τους σκοπούς των σημείων i) και ii) η υπεργολαβία δεν θεωρείται πραγματική συνεργασία. Σε περίπτωση συνεργασίας μεταξύ επιχείρησης και ερευνητικού οργανισμού, δεν ισχύουν για τον ερευνητικό οργανισμό οι μέγιστες εντάσεις ενισχύσεων και οι πριμοδοτήσεις που καθορίζονται στο παρόν πλαίσιο.

Πίνακας που απεικονίζει τις εντάσεις ενισχύσεων:

	Μικρές επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις
Βασική έρευνα	100 %	100 %	100 %
Βιομηχανική έρευνα	70 %	60 %	50 %
Βιομηχανική έρευνα εφόσον υπάρχει: — συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων	80 %	75 %	65 %

	Μικρές επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις
για μεγάλες επιχειρήσεις: διασυννοριακή ή τουλάχιστον με μία ΜΜΕ ή — συνεργασία επιχείρησης με ερευνητικό οργανισμό ή — διάδοση των αποτελεσμάτων			
Πειραματική ανάπτυξη	45 %	35 %	25 %
Πειραματική ανάπτυξη εφόσον υπάρχει: — συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων: για μεγάλες επιχειρήσεις, διασυννοριακή ή τουλάχιστον με μία ΜΜΕ ή — συνεργασία επιχείρησης με ερευνητικό οργανισμό	60 %	50 %	40 %

5.1.4. Επιλέξιμες δαπάνες

Η ένταση της ενίσχυσης θα υπολογίζεται βάσει του κόστους του ερευνητικού σχεδίου στον βαθμό που μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμο. Όλες οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να αφορούν συγκεκριμένη Ε&Α.

Επιλέξιμες είναι οι ακόλουθες δαπάνες:

α) οι δαπάνες προσωπικού (για τους ερευνητές, τους τεχνικούς και το λοιπό προσωπικό υποστήριξης, στον βαθμό που απασχολούνται για το εκάστοτε ερευνητικό σχέδιο)·

β) τα έξοδα για όργανα και εξοπλισμό, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο· αν τέτοια όργανα και εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του χρήσιμου βίου τους για το ερευνητικό σχέδιο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνο οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου και οι οποίες υπολογίζονται με βάση την κοινώς παραδεκτή λογιστική πρακτική·

γ) τα έξοδα για κτίρια και γήπεδα, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο· όσον αφορά τα κτίρια, επιλέξιμες θεωρούνται μόνο οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου και οι

⁽³²⁾ Τα σχέδια που χρηματοδοτούνται βάσει του προγράμματος-πλαίσου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και δραστηριότητες επίδειξης δικαιούνται αυτόματα την πριμοδότηση για συνεργασία λόγω των ελάχιστων προϋποθέσεων για τη συμμετοχή σε τέτοια προγράμματα.

οποίες υπολογίζονται με βάση την κοινώς παραδεκτή λογιστική πρακτική· για τα γήπεδα, είναι επιλέξιμα τα έξοδα μεταβίβασης υπό όρους ελεύθερης αγοράς ή τα όντως καταβληθέντα κεφαλαιουχικά έξοδα·

- δ) τα έξοδα για συμβουλευτικές και παρεμφερείς υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την ερευνητική δραστηριότητα, περιλαμβανομένων των ερευνών, των τεχνικών γνώσεων και των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που έχουν αγορασθεί ή για τα οποία έχει ληφθεί άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές σε τιμές ελεύθερης αγοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν υπό πλήρως ανταγωνιστικές συνθήκες και ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο συμπαιγνίας· τα έξοδα αυτά θεωρούνται επιλέξιμα μόνο μέχρι το 70 % του συνολικού επιλέξιμου κόστους του σχεδίου·
- ε) συμπληρωματικά γενικά έξοδα που προκύπτουν άμεσα από το ερευνητικό σχέδιο·
- στ) άλλες δαπάνες λειτουργίας, περιλαμβανομένων των εξόδων για υλικά, εφόδια και παρόμοια προϊόντα τα οποία έχουν ανακύψει ευθέως συνεπεία της ερευνητικής δραστηριότητας.

5.1.5. Επιστρεπτέα προκαταβολή

Αν ένα κράτος μέλος χορηγήσει επιστρεπτέα προκαταβολή που θεωρείται κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ, εφαρμόζονται οι κατωτέρω κανόνες.

Εφόσον το κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει, με αξιόπιστη μεθοδολογία που βασίζεται σε επαρκώς επαληθεύσιμα στοιχεία, ότι είναι δυνατόν να υπολογιστεί το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ενίσχυσης που χορηγείται με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής και να εκπονηθεί ένα καθεστώς όπου το εν λόγω ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης πληροί τις προϋποθέσεις όσον αφορά τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης του παρόντος κεφαλαίου, μπορεί να κοινοποιήσει το καθεστώς αυτό και τη συναφή μεθοδολογία στην Επιτροπή. Αν η Επιτροπή δεχτεί τη μεθοδολογία και θεωρήσει το καθεστώς συμβατό, η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί βάσει του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της επιστρεπτέας προκαταβολής, με τις επιτρεπόμενες εντάσεις ενίσχυσης σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο.

Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η επιστρεπτέα προκαταβολή εκφράζεται σε ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών· μπορεί συνεπώς να υπερβαίνει τα ποσοστά που αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις.

Για να μπορέσει η Επιτροπή να αξιολογήσει το μέτρο, πρέπει να της υποβληθούν οι λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με την αποπληρωμή σε περίπτωση επιτυχίας και να οριστεί σαφώς τι θεωρείται ως επιτυχής έκβαση των ερευνητικών δραστηριοτήτων. Όλα αυτά τα στοιχεία πρέπει να κοινοποιηθούν στην Επιτροπή. Η Επιτροπή θα εξετάσει αν ο ορισμός της επιτυχούς έκβασης εκπονήθηκε βάσει λογικής και συντηρητικής υπόθεσης.

Σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης, το μέτρο πρέπει να προβλέπει ότι η προκαταβολή αποπληρώνεται με επιτόκιο τουλάχιστον ίσο με το εφαρμοστέο επιτόκιο βάσει της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης⁽³³⁾.

⁽³³⁾ ΕΕ C 273, της 9.9.1997, σ. 3, βλ. επίσης: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/reference.html.

Σε περίπτωση επιτυχίας που υπερβαίνει την έκβαση που ορίζεται παραπάνω ως επιτυχής, το οικείο κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει αποπληρωμές πέρα από την αποπληρωμή της προκαταβολής, περιλαμβανομένων και των τόκων βάσει του προβλεπόμενου από την Επιτροπή επιτοκίου αναφοράς.

Σε περίπτωση αποτυχίας του σχεδίου, δεν υπάρχει υποχρέωση πλήρους επιστροφής της προκαταβολής. Σε περίπτωση μερικής επιτυχίας, η Επιτροπή θα ζητήσει γενικά αποπληρωμή αντίστοιχη με το βαθμό επιτυχίας του σχεδίου.

Η προκαταβολή μπορεί να καλύπτει έως 40 % του επιλέξιμου κόστους κατ' ανώτατο όριο για το στάδιο πειραματικής ανάπτυξης του σχεδίου, και ως 60 % για το στάδιο βιομηχανικής έρευνας, στο οποίο μπορούν να προστεθούν πριμοδοτήσεις.

5.1.6. Φορολογικά μέτρα

Βάσει μελετών αξιολόγησης⁽³⁴⁾ που θα υποβάλλουν τα κράτη μέλη με την κοινοποίηση, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι τα καθεστώτα φορολογικής ενίσχυσης για ΕΑΚ δημιουργούν κίνητρα με την ενθάρρυνση της αύξησης των δαπανών ΕΑΚ από τις επιχειρήσεις.

Η ένταση μιας φορολογικής κρατικής ενίσχυσης ΕΑΚ μπορεί να υπολογισθεί είτε βάσει μεμονωμένων σχεδίων ΕΑΚ, ή, στο επίπεδο μιας επιχείρησης, ως η σχέση μεταξύ της συνολικής φορολογικής ελάφρυνσης και του αθροίσματος όλων των επιλέξιμων δαπανών ΕΑΚ που πραγματοποιήθηκαν σε περίοδο που δεν υπερβαίνει τα τρία συνεχόμενα φορολογικά έτη. Στην τελευταία περίπτωση, τα μέτρα φορολογικής ενίσχυσης ΕΑΚ μπορούν να εφαρμοστούν αδιακρίτως σε όλες τις επιλέξιμες δραστηριότητες ΕΑΚ· στην περίπτωση αυτή δεν πρέπει να γίνεται υπέρβαση⁽³⁵⁾ της ισχύουσας έντασης της ενίσχυσης για πειραματική ανάπτυξη.

Κατά την κοινοποίηση, τα κράτη μέλη υποβάλλουν εκτίμηση του αριθμού των δικαιούχων.

5.1.7. Ρήτρα προσαρμογής

Προκειμένου να αντιμετωπισθούν πραγματικές ή δυνητικές άμεσες ή έμμεσες στρεβλώσεις των διεθνών συναλλαγών, μπορούν να επιτραπούν υψηλότερες εντάσεις της ενίσχυσης από τις γενικά επιτρεπόμενες βάσει του παρόντος σημείου αν — άμεσα ή έμμεσα — ανταγωνιστές εκτός Κοινότητας έλαβαν (τα τελευταία τρία έτη) ή πρόκειται να λάβουν, ενίσχυση ισοδύναμης έντασης για παρόμοια σχέδια, προγράμματα, έρευνα, ανάπτυξη ή τεχνολογία. Ωστόσο, όπου είναι πιθανόν να εμφανιστεί στρέβλωση των διεθνών συναλλαγών μετά από τρία έτη, δεδομένης της ιδιαίτερης φύσης του συγκεκριμένου κλάδου, η περίοδος αναφοράς μπορεί να παραταθεί ανάλογα.

⁽³⁴⁾ Ακόμη και αν κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατό ex ante για ένα νεοεισαχθέν φορολογικό μέτρο κρατικής ενίσχυσης, αναμένεται από τα κράτη μέλη να παρουσιάσουν σταδιακά μελέτες αξιολόγησης για τα κίνητρα που δημιούργησαν τα εν λόγω φορολογικά μέτρα.

⁽³⁵⁾ Αντίστροφα, όταν ένα μέτρο φορολογικής ενίσχυσης ΕΑΚ διακρίνει διάφορες κατηγορίες ΕΑΚ, δεν πρέπει να γίνεται υπέρβαση των αντιστοιχών εντάσεων ενίσχυσης.

Εφόσον είναι δυνατόν, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος θα υποβάλει στην Επιτροπή επαρκείς πληροφορίες που να επιτρέπουν την αξιολόγηση της κατάστασης, ειδικότερα σε ό,τι αφορά την αναγκαιότητα να ληφθούν υπόψη τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των επιχειρήσεων από τρίτη χώρα. Αν η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία σχετικά με την χορηγηθείσα ή προτεινόμενη ενίσχυση, μπορεί επίσης να στηρίξει την απόφασή της σε περιστασιακά στοιχεία.

5.2. Ενισχύσεις για τεχνικές μελέτες σκοπιμότητας

Οι ενισχύσεις για τεχνικές μελέτες σκοπιμότητας στο πλαίσιο προετοιμασίας βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ, εφόσον η ένταση της ενίσχυσης, υπολογιζόμενη βάσει του κόστους που προβλέπει η μελέτη, δεν υπερβαίνει τις ακόλουθες εντάσεις ενισχύσεων:

- α) για τις ΜΜΕ, 75 % για μελέτες στο πλαίσιο προετοιμασίας βιομηχανικής έρευνας και 50 % για μελέτες ενόψει δραστηριοτήτων πειραματικής ανάπτυξης·
- β) για μεγάλες επιχειρήσεις, 65 % για μελέτες στο πλαίσιο προετοιμασίας βιομηχανικής έρευνας και 40 % για μελέτες ενόψει δραστηριοτήτων πειραματικής ανάπτυξης.

5.3. Ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜΜΕ

Οι ενισχύσεις προς ΜΜΕ για δαπάνες σχετικά με τη λήψη και την κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και άλλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ για ύψος ενίσχυσης αντίστοιχο με ενισχύσεις Ε&Α σχετικά με δραστηριότητες έρευνας που οδήγησαν για πρώτη φορά στα εν λόγω δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι:

- α) όλες οι δαπάνες που προηγούνται της απονομής του δικαιώματος σε πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, περιλαμβανομένων των δαπανών για τη σύνταξη, την κατάθεση και τη διεκπεραίωση της αίτησης καθώς και των δαπανών για την ανανέωση της αίτησης πριν από την απονομή του δικαιώματος·
- β) τα έξοδα μετάφρασης και λοιπές δαπάνες για την εξασφάλιση της απονομής ή της κατοχύρωσης του δικαιώματος σε άλλους βαθμούς δικαιοδοσίας·
- γ) οι δαπάνες για την υπέρσπιση της ισχύος του δικαιώματος κατά την επίσημη εξέταση της αίτησης και την ενδεχόμενη διαδικασιών ανακοπής, ακόμη και αν οι εν λόγω δαπάνες προκύψουν μετά την απονομή του δικαιώματος.

5.4. Ενισχύσεις για νέες καινοτόμες επιχειρήσεις

Οι ενισχύσεις για νέες καινοτόμες επιχειρήσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: ⁽³⁶⁾

- α) ο δικαιούχος είναι μια μικρή επιχείρηση που υπάρχει για διάστημα μικρότερο των έξι ετών πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης, και
- β) ο δικαιούχος είναι καινοτόμος επιχείρηση, εφόσον:
 - i) το κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει με αξιολόγηση που διεξάγεται από εξωτερικό εμπειρογνώμονα, ιδίως βάσει επιχειρηματικού σχεδίου, ότι στο εγγύς μέλλον ο δικαιούχος θα αναπτύξει προϊόντα, υπηρεσίες ή διεργασίες που είναι τεχνολογικά νέες και ουσιωδώς βελτιωμένες σε σχέση με την υπερσύγχρονη τεχνολογία στον σχετικό κλάδο σε επίπεδο Κοινότητας, και ενέχουν κίνδυνο τεχνολογικής ή βιομηχανικής αποτυχίας, ή
 - ii) οι δαπάνες Ε&Α αντιπροσωπεύουν 15 % τουλάχιστον του συνόλου των λειτουργικών της δαπανών, σε τουλάχιστον ένα από τα τρία τελευταία έτη πριν τη χορήγηση της ενίσχυσης ή, σε περίπτωση επιχείρησης σε φάση εκκίνησης που δεν έχει οικονομικό ιστορικό, στον έλεγχο της τρέχουσας φορολογικής χρήσης, όπως πιστοποιείται από εξωτερικό ελεγκτή.
- γ) η ενίσχυση δεν υπερβαίνει το 1 εκατ. ευρώ· η ενίσχυση αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1,5 εκατ. ευρώ σε περιοχές επιλέξιμες για την παρέκκλιση του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο α), και 1,25 εκατ. ευρώ σε περιοχές επιλέξιμες για την παρέκκλιση του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ.

Ο δικαιούχος μπορεί να λάβει την ενίσχυση μόνο άπαξ κατά την περίοδο κατά την οποία θεωρείται νέα καινοτόμος επιχείρηση. Η ενίσχυση αυτή μπορεί να σωρευθεί με άλλη ενίσχυση βάσει του παρόντος πλαισίου, με ενίσχυση για ΕΑΚ απαλλασσόμενη κατά κατηγορία βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 364/2004 ή οποιουδήποτε κανονισμού τον διαδεχθεί και με ενίσχυση που έχει εγκρίνει η Επιτροπή βάσει των κατευθυντήριων γραμμών για τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου.

Ο δικαιούχος μπορεί να λάβει άλλη κρατική ενίσχυση, εκτός ΕΑΚ και κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου, μόνο τρία έτη μετά τη χορήγηση της ενίσχυσης για νέα καινοτόμο επιχείρηση.

5.5. Ενισχύσεις για καινοτόμο διεργασία και οργανωτική καινοτομία στον τομέα των υπηρεσιών

Η καινοτομία στις υπηρεσίες μπορεί να μην εμπίπτει πάντα στις κατηγορίες έρευνας που ορίζονται στο σημείο 5.1, αλλά συνήθως είναι λιγότερο συστηματική και συχνά απορρέει από την

⁽³⁶⁾ Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013, ΕΕ C 54 της 4.3.2006, σ. 13, και ιδίως τη χορήγηση ενισχύσεων σε νεοσύστατες επιχειρήσεις μέχρι συνολικού ποσού 2 εκατ. ευρώ ανά μικρή επιχείρηση εγκατεστημένη σε επιλέξιμη περιοχή βάσει της παρέκκλισης του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο α), της συνθήκης ΕΚ.

αλληλεπίδραση με τους καταναλωτές, τη ζήτηση της αγοράς, την υιοθέτηση επιχειρηματικών και οργανωτικών προτύπων και πρακτικών από περισσότερο καινοτόμους τομείς ή άλλες παρόμοιες πηγές.

Οι ενισχύσεις για καινοτόμο διεργασία και οργανωτική καινοτομία στις υπηρεσίες συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ με μέγιστη ένταση της ενίσχυσης 15 % για τις μεγάλες επιχειρήσεις, 25 % για τις μεσαίες επιχειρήσεις και 35 % για τις μικρές επιχειρήσεις. Οι μεγάλες επιχειρήσεις είναι επιλέξιμες για τέτοιες ενισχύσεις μόνο εφόσον συνεργάζονται με ΜΜΕ στην ενισχυόμενη δραστηριότητα, όπου η συνεργασία με τις ΜΜΕ πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον 30 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.

Αλλαγές ρουτίνας ή περιοδικές αλλαγές σε προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές διεργασίες, υπάρχουσες υπηρεσίες και άλλες τρέχουσες λειτουργίες, ακόμη και αν οι αλλαγές αυτές αποτελούν βελτιώσεις, δεν είναι επιλέξιμες για κρατική ενίσχυση.

Πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η οργανωτική καινοτομία πρέπει να σχετίζεται πάντα με τη χρήση και αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) για την αλλαγή της οργάνωσης·
- β) η καινοτομία πρέπει να διατυπώνεται ως σχέδιο με καθορισμένο υπεύθυνο σχεδίου που διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα, και καθορισμένο κόστος·
- γ) το αποτέλεσμα του ενισχυόμενου σχεδίου πρέπει να είναι η ανάπτυξη προτύπου, επιχειρηματικού μοντέλου, μεθοδολογίας ή ιδέας που να μπορεί να αναπαράχθει συστηματικά, με δυνατότητα να πιστοποιηθεί και να οδηγήσει σε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας·
- δ) η καινοτόμος διεργασία ή οργανωτική καινοτομία πρέπει να είναι νέα ή ουσιωδώς βελτιωμένη σε σχέση με το υπερσύγχρονο σύστημα στον σχετικό κλάδο στην Κοινότητα· η καινοτομία μπορεί να αποδεικνύεται από το κράτος μέλος, για παράδειγμα με ακριβή περιγραφή της καινοτομίας, σε σύγκριση με τις υπερσύγχρονες διαδικαστικές ή οργανωτικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται από άλλες επιχειρήσεις στον ίδιο κλάδο·
- ε) τα σχέδια καινοτόμου διαδικασίας ή οργανωτικής καινοτομίας πρέπει να εμπεριέχουν σαφή βαθμό κινδύνου· ο κίνδυνος μπορεί να αποδεικνύεται από το κράτος μέλος με βάση: το κόστος του σχεδίου σε σχέση με τον κύκλο εργασιών της εταιρίας, το χρόνο που χρειάζεται για να αναπτυχθεί μια διαδικασία, τα αναμενόμενα κέρδη από την καινοτόμο διεργασία σε σύγκριση με το κόστος του σχεδίου, την πιθανότητα αποτυχίας.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι ίδιες όπως για τις ενισχύσεις σχεδίων E&A (βλ. σημείο 5.2.1). Στην περίπτωση οργανωτικής καινοτομίας, ωστόσο, το κόστος μέσων και εξοπλισμού καλύπτει μόνο το κόστος μέσων και εξοπλισμού ΤΠΕ.

5.6. Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες καινοτομίας και ενισχύσεις για υπηρεσίες στήριξης καινοτομίας

Οι ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες καινοτομίας και υπηρεσίες στήριξης καινοτομίας συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ, μόνο εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- 1) ο δικαιούχος είναι ΜΜΕ·
- 2) η ενίσχυση δεν υπερβαίνει το ανώτατο ποσό των 200 000 ευρώ ανά δικαιούχο και ανά τριετία ⁽³⁷⁾·
- 3) ο πάροχος υπηρεσιών διαθέτει εθνική ή ευρωπαϊκή πιστοποίηση. Αν ο πάροχος υπηρεσιών δε διαθέτει εθνική ή ευρωπαϊκή πιστοποίηση, η ενίσχυση δεν μπορεί να καλύπτει πάνω από το 75 % των επιλέξιμων δαπανών.
- 4) ο δικαιούχος πρέπει να χρησιμοποιήσει την κρατική ενίσχυση για να αγοράσει τις υπηρεσίες σε τιμές της αγοράς (ή αν ο πάροχος των υπηρεσιών είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός, σε τιμές που να αντικατοπτρίζουν πλήρως το κόστος συν ένα λογικό περιθώριο).

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

- όσον αφορά συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα καινοτομίας: συμβουλευτικές υπηρεσίες διοίκησης· τεχνολογική συνδρομή· υπηρεσίες μεταφοράς τεχνολογίας· εκπαίδευση· συμβουλές για αγορά, προστασία και εμπόριο δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και για συμφωνίες σχετικά με διπλώματα ευρεσιτεχνίας· συμβουλές για τη χρήση προτύπων·
- όσον αφορά υπηρεσίες στήριξης καινοτομίας: χώροι γραφείων· τράπεζες δεδομένων· τεχνικές βιβλιοθήκες· έρευνα αγοράς· σήμανση ποιότητας, δοκιμές και πιστοποίηση·

Αν ο πάροχος υπηρεσιών είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός, η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί με τη μορφή μειωμένης τιμής, ως διαφορά μεταξύ της τιμής που καταβάλλεται και της τιμής της αγοράς (ή της τιμής που αντιπροσωπεύει όλο το κόστος συν ένα εύλογο περιθώριο). Σε τέτοια περίπτωση, τα κράτη μέλη πρέπει να δημιουργήσουν ένα σύστημα που να διασφαλίζει διαφάνεια σχετικά με το πλήρες κόστος των υπηρεσιών παροχής συμβουλών για την καινοτομία και τη στήριξη της καινοτομίας καθώς και σχετικά με την τιμή που καταβάλλει ο δικαιούχος, ώστε η λαμβανόμενη ενίσχυση να είναι μετρήσιμη και να μπορεί να ελεγχθεί.

5.7. Ενισχύσεις για το δανεισμό προσωπικού υψηλής ειδίκευσης

Ενισχύσεις για το δανεισμό προσωπικού υψηλής ειδίκευσης αποσπασμένου από ερευνητικό οργανισμό ή μεγάλη επιχείρηση σε ΜΜΕ συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

Το αποσπασμένο προσωπικό δεν πρέπει να αντικαθιστά άλλο προσωπικό, αλλά να απασχολείται σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί για το σκοπό αυτό· πρέπει να έχει εργαστεί τουλάχιστον επί δύο έτη στον ερευνητικό οργανισμό ή τη μεγάλη

⁽³⁷⁾ Με την επιφύλαξη της δυνατότητας ενίσχυσης *de minimis* για άλλες επιλέξιμες δαπάνες.

επιχείρηση από όπου αποσπάται. Το προσωπικό πρέπει να απασχολείται σε δραστηριότητα ΕΑΚ εντός της ΜΜΕ που λαμβάνει την ενίσχυση.

Είναι επιλέξιμες όλες οι δαπάνες προσωπικού για το δανεισμό και την απασχόληση προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, όπως ορίζεται παραπάνω, περιλαμβανομένων των δαπανών για τη χρησιμοποίηση πρακτορείου πρόσληψης, καθώς και για τη χορήγηση επιδόματος κινητικότητας στο εν λόγω προσωπικό. Η μέγιστη ένταση της ενίσχυσης είναι 50 % των επιλέξιμων δαπανών, για ανώτατο όριο τριών ετών ανά επιχείρηση και ανά δανειζόμενο άτομο.

Η διάταξη αυτή δεν προβλέπει την κάλυψη κόστους συμβουλευτικών υπηρεσιών (πληρωμή των υπηρεσιών εμπειρογνώμονα, χωρίς την απασχόληση του εμπειρογνώμονα στην επιχείρηση), η οποία καλύπτεται βάσει των κανόνων για τις ενισχύσεις στις ΜΜΕ ⁽³⁸⁾.

5.8. Ενισχύσεις για συμπλέγματα φορέων καινοτομίας (cluster)

Μπορούν να χορηγηθούν επενδυτικές ενισχύσεις για τη δημιουργία, την επέκταση και τον συντονισμό συμπλεγμάτων φορέων καινοτομίας αποκλειστικά στις νομικές οντότητες που διαχειρίζονται τα εν λόγω συμπλέγματα φορέων καινοτομίας. Η οντότητα αυτή θα είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση της συμμετοχής και της πρόσβασης στις εγκαταστάσεις, τις διευκολύνσεις και τις δραστηριότητες του συμπλέγματος καινοτομίας. Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις, στις ευκολίες και τις δραστηριότητες του συμπλέγματος καινοτομίας δεν πρέπει να περιορίζεται και τα τέλη για την χρήση των διευκολύνσεων του συμπλέγματος και τη συμμετοχή στις δραστηριότητές του θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν το σχετικό κόστος.

Τέτοιες ενισχύσεις μπορούν να χορηγηθούν για τις ακόλουθες εγκαταστάσεις:

- εγκαταστάσεις εκπαίδευσης και ερευνητικά κέντρα·
- υποδομές έρευνας με ανοικτή πρόσβαση: εργαστήρια, εγκαταστάσεις δοκιμών
- υποδομές δικτύων ευρείας ζώνης.

Η μέγιστη ένταση της ενίσχυσης είναι 15 %.

Στην περίπτωση περιοχών επιλέξιμων βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο α), η Επιτροπή θεωρεί ότι η ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει:

- 30 % για περιοχές με κατά κεφαλή ΑΕΠ μικρότερο από το 75 % του μέσου όρου της ΕΕ-25, για τις ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιοχές των οποίων το κατά κεφαλή ΑΕΠ είναι υψηλότερο και μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2011 για τις στατιστικά σημαντικές περιοχές ⁽³⁹⁾·
- 40 % για τις περιοχές με κατά κεφαλή ΑΕΠ μικρότερο από το 60 % του μέσου όρου της ΕΕ-25·
- 50 % για τις περιοχές με κατά κεφαλή ΑΕΠ μικρότερο από το 45 % του μέσου όρου της ΕΕ-25·

Ως αναγνώριση για τα ειδικά τους μειονεκτήματα, οι ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιοχές μπορούν να τυχουν περαιτέρω προσαύξησης 20 %, αν το κατά κεφαλή ΑΕΠ είναι κάτω από το

75 % του μέσου όρου της ΕΕ-25, και κατά 10 % στις άλλες περιπτώσεις.

Οι στατιστικά σημαντικές περιοχές που επιπίπτουν στην παρέκκλιση του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), από την 1η Ιανουαρίου 2011 θα είναι επιλέξιμες για ένταση ενίσχυσης 20 %.

Στην περίπτωση που η ενίσχυση χορηγείται σε ΜΜΕ, οι ανώτατες εντάσεις αυξάνονται κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, όταν πρόκειται για μικρές επιχειρήσεις, και 10 εκατοστιαίες μονάδες, όταν πρόκειται για μεσαίες επιχειρήσεις.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες για επενδύσεις σε γήπεδα, κτίρια, μηχανήματα και εξοπλισμό.

Μπορούν να χορηγηθούν λειτουργικές ενισχύσεις για το συντονισμό του συμπλέγματος καινοτομίας στη νομική οντότητα που το διαχειρίζεται. Οι ενισχύσεις αυτές πρέπει να είναι προσωρινές και, γενικά, να καταργούνται συν τω χρόνω, ώστε να παρέχουν κίνητρο προκειμένου οι τιμές να αντιστοιχούν στο κόστος σχετικά γρήγορα.

Μπορούν να χορηγούνται τέτοιες λειτουργικές ενισχύσεις στα συμπλέγματα καινοτομίας για περιορισμένη διάρκεια πέντε ετών όταν η ενίσχυση είναι φθίνουσα. Η έντασή της μπορεί να ανέρχεται σε 100 % το πρώτο έτος, αλλά θα πρέπει να μειωθεί γραμμικά στο μηδέν ως το τέλος του πέμπτου έτους. Στην περίπτωση ενίσχυσης που δεν μειώνεται σταδιακά, η διάρκειά της περιορίζεται στα πέντε έτη και η έντασή της δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και βάσει πειστικών αποδεικτικών στοιχείων που θα υποβάλει το κοινοποιούν κράτος μέλος, μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για τον συντονισμό συμπλέγματος καινοτομίας για μεγαλύτερη χρονική περίοδο, που δεν θα υπερβαίνει τα 10 έτη.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες προσωπικού και διοίκησης σε σχέση με τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- προβολή του συμπλέγματος καινοτομίας για την προσέλκυση νέων εταιρειών στο σύμπλεγμα·
- διαχείριση των διευκολύνσεων ανοικτής πρόσβασης του συμπλέγματος·
- οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εργαστηρίων και συνεδρίων για τη στήριξη της διάδοσης των γνώσεων και τη δημιουργία δικτύων μεταξύ των μελών του συμπλέγματος.

Κατά την κοινοποίηση επενδυτικών ενισχύσεων για τον συντονισμό συμπλεγμάτων φορέων, τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλουν ανάλυση σχετικά με την τεχνολογική ειδίκευση του συμπλέγματος φορέων καινοτομίας, το υφιστάμενο τοπικό δυναμικό, τις υπάρχουσες ερευνητικές ικανότητες, την παρουσία συμπλεγμάτων φορέων στην Κοινότητα με παρόμοιο σκοπό και τον πιθανό όγκο των δραστηριοτήτων του συμπλέγματος φορέων καινοτομίας στην αγορά.

Οι περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη χρηματοδοτούν υποδομές καινοτομίας που λειτουργούν με ανοικτή πρόσβαση στο πλαίσιο ερευνητικού οργανισμού μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα πρέπει να εξετάζονται με βάση τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στο σημείο 3.1.

⁽³⁸⁾ Σήμερα ισχύει σχετικά ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 70/2001.

⁽³⁹⁾ Βλ. κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, σημεία 18-20

6. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Οι κρατικές ενισχύσεις πρέπει να δημιουργούν κίνητρα, δηλαδή οι δικαιούχοι να μεταβάλουν τη συμπεριφορά τους ώστε να αυξάνεται το επίπεδο της δραστηριότητας ΕΑΚ. Ως συνέπεια της ενίσχυσης πρέπει η δραστηριότητα ΕΑΚ να αυξάνεται σε μέγεθος, εμβέλεια, δαπανώμενο ποσό ή ταχύτητα.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενισχύσεις δεν δημιουργούν κίνητρα για τους δικαιούχους σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η δραστηριότητα ΕΑΚ ⁽⁴⁰⁾ έχει ήδη ξεκινήσει πριν από την αίτηση για ενίσχυση του δικαιούχου στις εθνικές αρχές.

Αν το ενισχυόμενο σχέδιο ΕΑΚ δεν έχει αρχίσει να εφαρμόζεται πριν από την υποβολή της αίτησης, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα ακόλουθα μέτρα ενίσχυσης **δημιουργούν αυτομάτως** κίνητρα για:

- ενίσχυση σε σχέδια και μελέτες σκοπιμότητας, όπου δικαιούχος της ενίσχυσης είναι ΜΜΕ και η ενίσχυση είναι μικρότερη των 7,5 εκατομμυρίων ευρώ ανά ΜΜΕ για κάθε σχέδιο ενίσχυσης·
- ενίσχυση για δαπάνες που συνδέονται με δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας ΜΜΕ·
- ενίσχυση για νέες καινοτόμες επιχειρήσεις·
- ενίσχυση για υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε θέματα καινοτομίας και ενίσχυση για υπηρεσίες υποστήριξης της καινοτομίας·
- ενίσχυση για το δανεισμό προσωπικού υψηλής ειδίκευσης.

Για όλα τα άλλα μέτρα ⁽⁴¹⁾ η Επιτροπή θα ζητά από τα κοινοποιούντα κράτη μέλη να αποδεικνύουν τη δημιουργία κινήτρων.

Για να διαπιστωθεί αν οι σχεδιαζόμενες ενισχύσεις θα παρακινήσουν τους αποδέκτες της ενίσχυσης να μεταβάλουν τη συμπεριφορά τους ώστε να αυξήσουν τη δραστηριότητα ΕΑΚ, τα κράτη μέλη θα υποβάλουν εκ των προτέρων αξιολόγηση σχετικά με την αύξηση της δραστηριότητας ΕΑΚ **για όλα τα μεμονωμένα μέτρα που αξιολογεί η Επιτροπή**, βάσει ανάλυσης που θα συγκρίνει την κατάσταση χωρίς τις ενισχύσεις με την κατάσταση μετά τη χορήγηση ενισχύσεων. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα ακόλουθα κριτήρια, σε συνδυασμό με άλλους κατάλληλους ποσοτικούς ή και ποιοτικούς παράγοντες που θα υποβάλουν τα κράτη μέλη με τις κοινοποιήσεις τους.

Αύξηση του μεγέθους του σχεδίου: αύξηση του συνολικού κόστους του σχεδίου (χωρίς μείωση της δαπάνης από το δικαιούχο σε σχέση με την υπόθεση μη ενίσχυσης)· αύξηση του αριθμού των ατόμων που ασχολούνται με δραστηριότητες ΕΑΚ·

Αύξηση της εμβέλειας: αύξηση του αριθμού των αναμενόμενων αποτελεσμάτων από το σχέδιο· πιο φιλόδοξο σχέδιο που χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη πιθανότητα επιστημονικών ή

⁽⁴⁰⁾ Αν η ενίσχυση προορίζεται για σχέδιο ΕΑΚ, δεν αποκλείεται ο πιθανός δικαιούχος να έχει ήδη πραγματοποιήσει τις μελέτες σκοπιμότητας που δεν καλύπτονται από την αίτηση για κρατική ενίσχυση.

⁽⁴¹⁾ Δηλαδή ενισχύσεις για μεγάλες επιχειρήσεις και ΜΜΕ που υπερβαίνουν τα 7,5 εκατ. ευρώ· ενισχύσεις για καινοτομία διεργασιών και οργάνωσης σε υπηρεσίες και ενισχύσεις για συμπλέγματα φορέων καινοτομίας.

τεχνολογικών τομών ή υψηλότερο κίνδυνο αποτυχίας (ιδιαίτερα σε συνδυασμό με τον υψηλότερο κίνδυνο που περιλαμβάνει το σχέδιο έρευνας, τον μακροπρόθεσμο χαρακτήρα του σχεδίου και την αβεβαιότητα για τα αποτελέσματά του).

Βελτίωση του ρυθμού ολοκλήρωσης του σχεδίου: μικρότερος χρόνος για την ολοκλήρωση του σχεδίου σε σύγκριση με την εφαρμογή του ίδιου σχεδίου χωρίς τη χορήγηση ενίσχυσης·

Αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανάται για ΕΑΚ: αύξηση της συνολικής δαπάνης ΕΑΚ από το δικαιούχο· αλλαγές στον προϋπολογισμό του σχεδίου (χωρίς αντίστοιχη μείωση του προϋπολογισμού για άλλα σχέδια)· αύξηση των δαπανών ΕΑΚ από το δικαιούχο ως ποσοστού του συνολικού κύκλου εργασιών·

Σε περίπτωση που μπορεί να αποδειχθεί σημαντική επίδραση σε τουλάχιστον ένα από τα στοιχεία αυτά, λαμβανομένης υπόψη της συνήθους συμπεριφοράς μιας επιχείρησης στον αντίστοιχο κλάδο, η Επιτροπή θα συμπεράνει ότι η ενίσχυση δημιούργησε κίνητρα.

Αν η Επιτροπή προβαίνει σε **λεπτομερή αξιολόγηση** ενός μεμονωμένου μέτρου, οι εν λόγω δείκτες μπορεί να μην κριθούν επαρκείς για την απόδειξη της δημιουργίας κινήτρων, και η Επιτροπή μπορεί να χρειαστεί και συμπληρωματικά στοιχεία.

Κατά την **αξιολόγηση ενός μέτρου ενίσχυσης** στην οποία δεν διασφαλίζεται αυτόματα η δημιουργία κινήτρων (βλ. κεφάλαιο 2 ανωτέρω), πρέπει να θεωρείται ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία κινήτρων, αν το κράτος μέλος έχει δεσμευθεί να χορηγεί τις μεμονωμένες ενισχύσεις βάσει του εγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων, μόνο αφού ελέγξει ότι υπάρχει δημιουργία κινήτρων και υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις για την εφαρμογή του εγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων. Στις ετήσιες εκθέσεις, το κράτος μέλος πρέπει να αποδείξει πώς αξιολόγησε τη δημιουργία κινήτρων πριν χορηγήσει την ενίσχυση με τη χρήση των παραπάνω ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών.

7. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΛΕΠΤΟΜΕΡΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αύξηση του επιπέδου δραστηριότητας ΕΑΚ στην Κοινότητα είναι προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας, δεδομένου ότι αναμένεται να συμβάλει στην ευημερία και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να διαδραματίσουν θετικό ρόλο, όταν είναι σωστά στοχευμένες και δημιουργούν κατάλληλα κίνητρα για τις επιχειρήσεις προκειμένου να αυξήσουν την ΕΑΚ. Ωστόσο, οι κρατικές ενισχύσεις μπορεί επίσης να οδηγήσουν σε σημαντικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, πράγμα που πρέπει να ληφθεί υπόψη.

7.1. Μέτρα που υπόκεινται σε λεπτομερή αξιολόγηση

Για τα ακόλουθα μέτρα, λόγω του υψηλότερου κινδύνου στρέβλωσης του ανταγωνισμού, η Επιτροπή θα προβαίνει σε λεπτομερέστερη αξιολόγηση.

Για μέτρα που καλύπτονται από κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες

- για όλες τις περιπτώσεις που κοινοποιούνται στην Επιτροπή τηρώντας **υποχρέωση κοινοποίησης των μεμονωμένων ενισχύσεων**, που προβλέπεται από τον κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες .

Για μέτρα που καλύπτονται από το παρόν πλαίσιο:

Όταν το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει,

- για **ενισχύσεις σε σχέδια** ⁽⁴²⁾ και **μελέτες σκοπιμότητας**:
 - αν το σχέδιο αφορά κυρίως βασική έρευνα ⁽⁴³⁾, ποσό 20 εκατ. ευρώ ανά επιχείρηση και ανά σχέδιο/μελέτη σκοπιμότητας·
 - αν το σχέδιο αφορά κυρίως βιομηχανική έρευνα ⁽⁴⁴⁾, ποσό 10 εκατ. ευρώ ανά επιχείρηση και ανά σχέδιο/μελέτη σκοπιμότητας·
 - για όλα τα άλλα σχέδια, ποσό 7,5 εκατ. ευρώ ανά επιχείρηση και ανά σχέδιο/μελέτη σκοπιμότητας
- για **καινοτομία διεργασιών και οργάνωσης** σε δραστηριότητες υπηρεσιών, ποσό ενίσχυσης 5 εκατ. ευρώ ανά σχέδιο και επιχείρηση·
- για **συμπλέγματα φορέων καινοτομίας** ποσό 5 εκατ. ευρώ ανά σύμπλεγμα.

Σκοπός της λεπτομερούς αξιολόγησης είναι να διασφαλίζεται ότι μεγάλα ποσά ενισχύσεων για ΕΑΚ δεν στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό σε βαθμό που αντίκειται στο κοινό συμφέρον, αλλά αντίθετα συμβάλλουν θετικά σ' αυτό. Αυτό συμβαίνει, όταν τα οφέλη της κρατικής ενίσχυσης εκφρασμένα σε πρόσθετη ΕΑΚ υπεραντισταθμίζουν τις αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και το εμπόριο.

Η λεπτομερής αξιολόγηση είναι ανάλογη με τις πιθανότητες στρέβλωσης στη συγκεκριμένη περίπτωση. Έτσι, το γεγονός ότι θα πραγματοποιηθεί λεπτομερής αξιολόγηση, δεν συνεπάγεται απαραίτητα την αναγκαιότητα κίνησης διαδικασίας έρευνας, μολονότι αυτό μπορεί να συμβεί για ορισμένα μέτρα.

Επιπλέον, και εφόσον τα κράτη μέλη συνεργάζονται πλήρως και υποβάλλουν σε εύθετο χρόνο τις κατάλληλες πληροφορίες, η Επιτροπή θα καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε να πραγματοποιήσει έγκαιρα την έρευνά της.

7.2. Μεθοδολογία για την λεπτομερή αξιολόγηση: κριτήρια ΕΑΚ για την οικονομική αξιολόγηση ορισμένων ατομικών περιπτώσεων

Η Επιτροπή παραθέτει κατωτέρω ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές ως προς τις πληροφορίες που μπορεί να ζητά και τη μεθοδολογία που θα ακολουθεί για μέτρα τα οποία υπόκεινται σε λεπτομερή

αξιολόγηση. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές παρατίθενται προκειμένου να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια και να είναι προβλέψιμες έτσι ώστε οι αποφάσεις της Επιτροπής και το σκεπτικό τους να κατοχυρώνεται η ασφάλεια δικαίου.

Οι λεπτομερείς αξιολογήσεις θα πραγματοποιούνται βάσει των ακόλουθων θετικών και αρνητικών στοιχείων που θα εφαρμόζονται μαζί με τα κριτήρια που ορίζονται στο κεφάλαιο 5. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η εφαρμογή των εν λόγω στοιχείων και η βαρύτητα που τους δίνεται εξαρτώνται από τη μορφή ή τον σκοπό της ενίσχυσης. Το επίπεδο της αξιολόγησης της Επιτροπής θα είναι ανάλογο με τον κίνδυνο νόθευσης του ανταγωνισμού. Αυτό σημαίνει ότι το βάθος της ανάλυσης θα εξαρτάται από τη φύση της συγκεκριμένης περίπτωσης. Έτσι, οι κρατικές ενισχύσεις για δραστηριότητες που απέχουν περισσότερο από την αγορά είναι πιθανό να μην οδηγήσουν σε πολύ εμπεριστατωμένη εξέταση.

Τα κράτη μέλη καλούνται να υποβάλουν όλα τα στοιχεία που θεωρούν χρήσιμα για την αξιολόγηση της υπόθεσης. Τα κράτη μέλη, ειδικότερα, καλούνται να βασίζονται σε αξιολογήσεις προηγούμενων καθεστώτων ή μέτρων κρατικών ενισχύσεων, αναλύσεων επιπτώσεων που πραγματοποιήσε η χορηγούσα αρχή, αξιολογήσεις κινδύνων, οικονομικές εκθέσεις, εσωτερικά επιχειρηματικά σχέδια που καταρτίζουν οι εταιρίες για σημαντικά σχέδια, γνώμες εμπειρογνομών και άλλες μελέτες σχετικά με την ΕΑΚ.

7.3. Θετικά αποτελέσματα των ενισχύσεων

Το γεγονός ότι οι ενισχύσεις ωθούν τις επιχειρήσεις να πραγματοποιούν στην Κοινότητα ΕΑΚ που δεν θα είχαν πραγματοποιήσει διαφορετικά αποτελεί το κυριότερο θετικό στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση του συμβιβασμού των ενισχύσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα δίνει ιδιαίτερη προσοχή στα ακόλουθα στοιχεία:

- την καθαρή αύξηση της ΕΑΚ που πραγματοποιεί η επιχείρηση·
- την συνεισφορά του μέτρου στη γενική βελτίωση του συγκεκριμένου τομέα σε ότι αφορά το επίπεδο ΕΑΚ·
- τη συμβολή του μέτρου στη βελτίωση της θέσης της Κοινότητας σχετικά με την ΕΑΚ στο διεθνές περιβάλλον.

7.3.1. Ύπαρξη ανεπάρκειας της αγοράς

Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 1, οι κρατικές ενισχύσεις μπορεί να είναι απαραίτητες ώστε να αυξηθεί η ΕΑΚ στην οικονομία, μόνο στο βαθμό που η αγορά από μόνη της δεν μπορεί να έχει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Είναι δεδομένο ότι ορισμένες ανεπάρκειες της αγοράς αναστέλλουν το συνολικό επίπεδο της ΕΑΚ στην Κοινότητα. Ωστόσο, δεν αντιμετωπίζουν όλες οι επιχειρήσεις και όλοι οι τομείς της οικονομίας στον ίδιο βαθμό αυτές τις ανεπάρκειες της αγοράς. Συνεπώς, σε ότι αφορά τα μέτρα που υπόκεινται σε λεπτομερή αξιολόγηση, τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλουν κατάλληλες πληροφορίες για το αν οι ενισχύσεις αφορούν γενική ανεπάρκεια της

⁽⁴²⁾ Για τα σχέδια EUREKA, το ανώτατο όριο καθορίζεται στο διπλάσιο ποσό.

⁽⁴³⁾ Ένα σχέδιο θεωρείται ότι αφορά «κυρίως» βασική έρευνα, αν περισσότερο από το μισό των επιλέξιμων δαπανών του σχεδίου προέρχονται από δραστηριότητες που εμπίπτουν στην κατηγορία της πειραματικής ανάπτυξης.

⁽⁴⁴⁾ Ένα σχέδιο αφορά «κυρίως» βιομηχανική έρευνα, αν περισσότερο από το μισό των επιλέξιμων δαπανών του σχεδίου προέρχεται από δραστηριότητες που εμπίπτουν στις κατηγορίες της βιομηχανικής έρευνας ή της βασικής έρευνας.

αγοράς σχετικά με την ΕΑΚ στην Κοινότητα, ή συγκεκριμένη ανεπάρκεια της αγοράς.

Ανάλογα με την συγκεκριμένη ανεπάρκεια της αγοράς που αντιμετωπίζεται, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- **διάδοση της γνώσης:** το προβλεπόμενο επίπεδο διάδοσης της γνώσης, τον ειδικό χαρακτήρα της γνώσης που δημιουργείται, τη δυνατότητα προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ·
- **ατελής και ασύμμετρη πληροφόρηση:** επίπεδο του κινδύνου και πολύπλοκος χαρακτήρας της έρευνας, αναγκαιότητα εξωτερικής χρηματοδότησης, δυνατότητα του δικαιούχου της ενίσχυσης να λάβει εξωτερική χρηματοδότηση·
- **ανεπάρκεια συντονισμού:** αριθμός συνεργαζομένων επιχειρήσεων, ένταση της συνεργασίας, αποκλίνοντα συμφέροντα μεταξύ συνεργαζομένων εταίρων, προβλήματα στη σύνταξη των συμβάσεων· προβλήματα τρίτων για το συντονισμό της συνεργασίας.

Για τις κρατικές ενισχύσεις υπέρ σχεδίων ή δραστηριοτήτων ΕΑΚ σε ενισχυόμενες περιοχές, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη: i) τα μειονεκτήματα που οφείλονται στον περιφερειακό χαρακτήρα ή άλλες περιφερειακές ιδιαιτερότητες, ii) τα ειδικά τοπικά οικονομικά στοιχεία, καθώς και τους κοινωνικούς ή και ιστορικούς λόγους για το χαμηλό επίπεδο ΕΑΚ σε σχέση με το αντίστοιχο εθνικό ή και κοινοτικό επίπεδο και iii) οποιονδήποτε άλλο κατάλληλο δείκτη αυξημένης ανεπάρκειας της αγοράς.

7.3.2. Κατάλληλο μέσο

Οι κρατικές ενισχύσεις για ΕΑΚ μπορούν να επιτραπούν βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ όταν είναι απαραίτητο να επιτευχθεί ένας στόχος κοινού συμφέροντος, κατ'εξαιρεση από τη γενική απαγόρευση για χορήγηση κρατικών ενισχύσεων. Σημαντικό στοιχείο στο κριτήριο εξισορρόπησης είναι αν και σε ποιο βαθμό οι κρατικές ενισχύσεις για ΕΑΚ μπορούν να θεωρηθούν κατάλληλο μέσο για να αυξηθούν οι δραστηριότητες ΕΑΚ, δεδομένου ότι με άλλα μέσα που προκαλούν μικρότερες στρεβλώσεις μπορούν να επιτευχθούν τα ίδια αποτελέσματα.

Στην ανάλυση του συμβιβασμού, η Επιτροπή θα λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη τις τυχόν αξιολογήσεις επιπτώσεων του προτεινόμενου μέτρου που έχει πραγματοποιήσει το κράτος μέλος. Μέτρα για τα οποία το κράτος μέλος έχει εξετάσει άλλες εναλλακτικές πολιτικές και έχει διαπιστώσει και υποβάλει στην Επιτροπή τα πλεονεκτήματα της χρήσης ενός επιλεκτικού μέσου όπως η κρατική ενίσχυση, θεωρείται ότι αποτελούν κατάλληλο μέσο.

7.3.3. Δημιουργία κινήτρων και αναγκαιότητα της ενίσχυσης

Η ανάλυση της δημιουργίας κινήτρων χάρη στο μέτρο ενίσχυσης αποτελεί τη σημαντικότερη προϋπόθεση στην ανάλυση των κρατικών ενισχύσεων για ΕΑΚ. Ο προσδιορισμός της δημιουργίας κινήτρων **ισοδυναμεί** με την εκτίμηση ότι η σχεδιαζόμενη ενίσχυση θα ωθήσει

τις επιχειρήσεις να πραγματοποιήσουν ΕΑΚ που δεν θα είχαν πραγματοποιήσει διαφορετικά.

Στο κεφάλαιο 6 παρατίθεται μια σειρά δεικτών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα κράτη μέλη ώστε να αποδείξουν τη δημιουργία κινήτρων. Ωστόσο, όταν ένα μέτρο αξιολογείται λεπτομερώς, η Επιτροπή θα απαιτεί να στοιχειοθετείται ακριβέστερα η δημιουργία κινήτρων ώστε να αποφεύγονται αδικαιολόγητες νοθεύσεις του ανταγωνισμού.

Στην ανάλυσή της, η Επιτροπή, πέρα από τους δείκτες που αναφέρονται στο κεφάλαιο 6, λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- **Καθορισμός της σκοπούμενης αλλαγής:** η σκοπούμενη αλλαγή συμπεριφοράς στην οποία στοχεύει η κρατική ενίσχυση στην κοινοποιούμενη περίπτωση πρέπει να εξειδικεύεται επαρκώς (έναρξη εφαρμογής νέου σχεδίου, αύξηση μεγέθους, πεδίου ή ταχύτητας σχεδίου).
- **Ανάλυση με αντιπαραδείγματα:** Η αλλαγή συμπεριφοράς πρέπει να εξακριβωθεί με την ανάλυση αντιπαραδειγμάτων: ποιο θα ήταν το επίπεδο της δραστηριότητας με και χωρίς την ενίσχυση; Η διαφορά των δύο σεναρίων θεωρείται ότι είναι αποτέλεσμα του μέτρου ενίσχυσης και απεικονίζει τη δημιουργία κινήτρων.
- **Επίπεδο κερδοφορίας:** αν το σχέδιο δεν είναι αφ' εαυτού κερδοφόρο για μια ιδιωτική επιχείρηση, αλλά δημιουργεί σημαντικά οφέλη για την κοινωνία, είναι πιθανό ότι η ενίσχυση δημιουργεί κίνητρο. Για να αξιολογηθεί η συνολική κερδοφορία (ή μη) του σχεδίου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέθοδοι αξιολόγησης που αποτελούν πάγια πρακτική στο συγκεκριμένο κλάδο ⁽⁴⁵⁾.
- **Ποσό της επένδυσης και χρονοδιάγραμμα των ταμειακών ροών:** Οι υψηλές επενδύσεις εκκίνησης, το χαμηλό επίπεδο οικειοποιήσιμων ταμειακών ροών και το γεγονός ότι ένα σημαντικό τμήμα ταμειακών ροών θα προκύψουν πολύ μακροπρόθεσμα, αποτελούν σημαντικά στοιχεία στην αξιολόγηση της δημιουργίας κινήτρων.
- **Επίπεδο κινδύνου που ενέχει το ερευνητικό σχέδιο:** Βάσει π.χ. μελετών σκοπιμότητας, αξιολογήσεων κινδύνου και γνωμοδοτήσεων εμπειρογνομόνων, η αξιολόγηση του κινδύνου λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη το αμετάκλητο της επένδυσης, την πιθανότητα εμπορικής αποτυχίας, τον κίνδυνο το σχέδιο να είναι λιγότερο παραγωγικό απ' ότι αναμενόταν, τον κίνδυνο η υλοποίηση του σχεδίου να βλάψει άλλες δραστηριότητες και τον κίνδυνο το κόστος του σχεδίου να επηρεάσει αρνητικά την οικονομική βιωσιμότητα της επιχείρησης. Για κρατικές ενισχύσεις ΕΑΚ υπέρ σχεδίων ή δραστηριοτήτων σε ενισχυόμενες περιοχές, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τα μειονεκτήματα λόγω του περιφερειακού χαρακτήρα ή άλλων περιφερειακών ιδιαιτεροτήτων που επηρεάζουν αρνητικά το επίπεδο του κινδύνου στο ερευνητικό σχέδιο.

⁽⁴⁵⁾ Μπορεί να περιλαμβάνονται μέθοδοι για την εκτίμηση της Καθαρής Παρούσας Αξίας του σχεδίου (ΚΠΑ: δηλαδή το άθροισμα των αναλογιστικών αναμενόμενων ταμειών ροών από την επένδυση μείον το κόστος της), ο εσωτερικός δείκτης ανταποδοτικότητας (IRR) ή απόδοση του απασχολούμενου κεφαλαίου (ROCE). Μπορούν επίσης να ληφθούν υπόψη οικονομικές εκθέσεις και εσωτερικά επιχειρηματικά σχέδια που περιέχουν πληροφορίες για προβλέψεις σχετικά με τη ζήτηση-προβλέψεις για το κόστος οικονομικές προβλέψεις (π.χ. ΚΠΑ, IRR, ROCE), έγγραφα που υποβάλλονται σε επενδυτικές επιτροπές και που περιγράφουν διάφορα επενδυτικά σενάρια ή έγγραφα που υποβάλλονται σε χρηματοπιστωτικές αγορές.

— **Συνεχής αξιολόγηση:** τα μέτρα για τα οποία προβλέπονται πιλοτικά σχέδια (χαμηλής κλίμακας) ή που ορίζουν συγκεκριμένους δείκτες για τη διακοπή του σχεδίου σε περίπτωση αποτυχίας και προβλέπουν έλεγχο ex-post με δημόσια πρόσβαση, αντιμετωπίζονται θετικότερα κατά την αξιολόγηση της δημιουργίας κινήτρων.

- 2) η ενίσχυση για ΕΑΚ μπορεί να δημιουργήσει ή να διατηρήσει θέσεις ισχύος στην αγορά.
- 3) η ενίσχυση για ΕΑΚ μπορεί να διατηρήσει μια αναποτελεσματική διάρθρωση της αγοράς.

7.3.4. Αναλογικότητα της ενίσχυσης

Ανεξάρτητα από τα κριτήρια που προβλέπονται στο κεφάλαιο 5, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλλουν τις ακόλουθες πληροφορίες:

- **Διαδικασία ανοικτής επιλογής:** Όπου υπάρχουν πολλαπλοί (δυναμικοί) υποψήφιοι για να αναλάβουν το σχέδιο ΕΑΚ σε ένα κράτος μέλος, είναι πιθανότερο να ικανοποιείται η απαίτηση της αναλογικότητας, αν το σχέδιο έχει κατακυρωθεί βάσει διαφανών αντικειμενικών κριτηρίων που δεν ενέχουν διακρίσεις.
- **Ελάχιστη ενίσχυση:** τα κράτη μέλη πρέπει να εξηγήσουν πώς υπολογίστηκε το χορηγούμενο ποσό ώστε να διασφαλισθεί ότι περιορίζεται στο απολύτως απαραίτητο.

Οι κρατικές ενισχύσεις μπορεί να έχουν επίσης αρνητικά αποτελέσματα στις συναλλαγές στον κοινή αγορά. Ειδικότερα, όταν οι ενισχύσεις για ΕΑΚ οδηγούν στον παραγκωνισμό ανταγωνιστών, τα μέτρα ενίσχυσης μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα τον επηρεασμό των εμπορικών ροών καθώς και τη μετεγκατάσταση οικονομικής δραστηριότητας.

7.4.1. Στρέβλωση δυναμικών κινήτρων

Η κυριότερη ανησυχία σε σχέση με τις ενισχύσεις ΕΑΚ προς επιχειρήσεις είναι ότι στρεβλώνονται τα δυναμικά επενδυτικά κίνητρα των ανταγωνιστών. Όταν μια επιχείρηση λαμβάνει ενίσχυση, γενικά βελτιώνεται η πιθανότητα επιτυχούς ΕΑΚ της εν λόγω επιχείρησης με αποτέλεσμα να έχει αυξημένη παρουσία στην αγορά προϊόντος (προϊόντων) μελλοντικά. Η αυξημένη αυτή παρουσία μπορεί να οδηγήσει τους ανταγωνιστές σε περιορισμό των αρχικών τους επενδυτικών σχεδίων (αποτέλεσμα παραγκωνισμού).

7.4. Ανάλυση της στρέβλωσης του ανταγωνισμού και των συναλλαγών

Οι κρατικές ενισχύσεις για την ΕΑΚ μπορούν να επηρεάσουν τον ανταγωνισμό σε δύο επίπεδα: i) στις διεργασίες καινοτομίας, δηλαδή τον ανταγωνισμό σε θέματα ΕΑΚ που ασκείται στα πρώτα στάδια των αγορών προϊόντων και ii) στις αγορές προϊόντων όπου γίνεται η εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων ΕΑΚ.

Στην ανάλυσή της, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

Αξιολογώντας τις αρνητικές επιπτώσεις του μέτρου ενίσχυσης, η Επιτροπή θα επικεντρώνεται στην ανάλυση των στρεβλώσεων που προκαλεί η ενίσχυση ΕΑΚ στον ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων στην σχετική αγορά προϊόντων. Η Επιτροπή θα δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στους κινδύνους για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές που είναι ιδιαίτερα πιθανό να προκύψουν στο προβλέψιμο μέλλον.

— **Ποσό της ενίσχυσης:** τα μέτρα ενίσχυσης που προβλέπουν σημαντικά ποσά ενίσχυσης είναι πιο πιθανό να έχουν σημαντικά αποτελέσματα παραγκωνισμού. Η σημασία του ποσού της ενίσχυσης θα υπολογίζεται σε σχέση με τη συνολική ιδιωτική δαπάνη για ΕΑ του τομέα, καθώς και τα ποσά που δαπανούν οι κυριότερες επιχειρήσεις.

Οι επιπτώσεις στον ανταγωνισμό κατά τη διεργασία καινοτομίας, λαμβάνονται υπόψη εφόσον υπάρχει προβλέψιμη επίπτωση στον ανταγωνισμό των μελλοντικών αγορών προϊόντων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα αποτελέσματα της ΕΑΚ, π.χ. με τη μορφή δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών στις λεγόμενες αγορές τεχνολογίας, όπως με την παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Στις περιπτώσεις αυτές, η Επιτροπή μπορεί επίσης να εξετάσει τις επιπτώσεις της ενίσχυσης στον ανταγωνισμό στις αγορές τεχνολογίας.

— **Απόσταση από την αγορά/κατηγορία της ενίσχυσης:** όσο εγγύτερη στην αγορά είναι η δραστηριότητα ΕΑΚ που αφορά το μέτρο ενίσχυσης, τόσο πιθανότερο είναι να προκύψουν σημαντικά αποτελέσματα παραγκωνισμού.

Οι επιπτώσεις της ΕΑΚ στις αγορές προϊόντων είναι σε μεγάλο βαθμό δυναμικές και η ανάλυση θα λαμβάνει υπόψη τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα. Συχνά, η ίδια η καινοτομία δραστηριότητα συνδέεται με πολλαπλές μελλοντικές αγορές προϊόντων. Αν συμβαίνει κάτι τέτοιο, οι επιπτώσεις της κρατικής ενίσχυσης πρέπει να εξετάζονται για όλες τις σχετικές αγορές.

— **Ανοικτή διαδικασία επιλογής:** όταν η επιχορήγηση παρέχεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που δεν ενέχουν διακρίσεις, η αντιμετώπιση της Επιτροπής θα είναι πιο θετική.

— **Φραγμοί εξόδου:** οι ανταγωνιστές είναι πιο πιθανόν να διατηρήσουν (ακόμη και να αυξήσουν) τα επενδυτικά τους σχέδια όταν οι φραγμοί εξόδου από τη διαδικασία καινοτομίας είναι υψηλοί. Αυτό μπορεί να συμβαίνει όταν οι προηγούμενες επενδύσεις πολλών ανταγωνιστών είναι «κλειδωμένες» σε μια συγκεκριμένη τροχιά ΕΑΚ.

Υπάρχουν τρεις διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους η ΕΑΚ μπορεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντων:

— **Κίνητρα ανταγωνισμού για μια μελλοντική αγορά:** οι ενισχύσεις ΕΑΚ μπορούν να οδηγήσουν σε μια κατάσταση όπου οι ανταγωνιστές του δικαιούχου της ενίσχυσης παραιτούνται από τον ανταγωνισμό για μια μελλοντική αγορά, επειδή το πλεονέκτημα που παρέχει η ενίσχυση (τεχνολογικό ή χρονικό) μειώνει την πιθανότητα για τους ανταγωνιστές να εισέλθουν επικερδώς στη μελλοντική αγορά.

- 1) η ενίσχυση για ΕΑΚ μπορεί να στρεβλώσει τα δυναμικά επενδυτικά κίνητρα των «παικτών» της αγοράς (αποτέλεσμα παραγκωνισμού).

- **Διαφοροποίηση των προϊόντων και ένταση του ανταγωνισμού:** όταν η καινοτομία ως προς το προϊόν συνίσταται μάλλον στην ανάπτυξη διαφοροποιημένων προϊόντων (δηλαδή όσον αφορά τα εμπορικά σήματα, τα πρότυπα, τις τεχνολογίες, τις ομάδες καταναλωτών) οι ανταγωνιστές είναι λιγότερο πιθανό να επηρεαστούν αρνητικά. Το ίδιο ισχύει και όταν υπάρχουν πολλοί πραγματικοί ανταγωνιστές στην αγορά.

7.4.2. Δημιουργία ισχύος στην αγορά

Οι ενισχύσεις για ΕΑΚ μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις ως προς την αύξηση ή τη διατήρηση της ισχύος στις αγορές προϊόντων. Η ισχύς στην αγορά είναι η δυνατότητα επηρεασμού των τιμών της αγοράς, της παραγωγής, της ποικιλίας ή της ποιότητας των αγαθών και υπηρεσιών, ή άλλων παραμέτρων του ανταγωνισμού στην αγορά για σημαντικό χρονικό διάστημα, εις βάρος των καταναλωτών. Η Επιτροπή θα αξιολογεί την ισχύ στην αγορά πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης, και την αλλαγή της ισχύος στην αγορά που μπορεί να προκληθεί λόγω της ενίσχυσης.

Η Επιτροπή ανησυχεί κυρίως για τα μέτρα ΕΑΚ που επιτρέπουν στον δικαιούχο της ενίσχυσης να μεταφέρει σε μελλοντικές αγορές προϊόντων την ισχύ του σε υφιστάμενες αγορές ή να την αυξήσει. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν είναι πιθανόν να εντοπίσει προβλήματα ανταγωνισμού σε αγορές όπου οι δικαιούχοι των ενισχύσεων έχουν μερίδιο αγοράς κάτω από 25 % και σε αγορές όπου ο βαθμός συγκέντρωσης βάσει του δείκτη Herfindahl-Hirschman (HHI) είναι κάτω από 2 000.

Στην ανάλυσή της, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- **Ισχύς του δικαιούχου της ενίσχυσης στην αγορά και διάρθρωση της αγοράς:** όταν ο δικαιούχος κατέχει ήδη δεσπόζουσα θέση σε μια αγορά προϊόντος, το μέτρο ενίσχυσης μπορεί να ενισχύσει τη θέση αυτή εξασθενώντας περαιτέρω τις ανταγωνιστικές πιέσεις που μπορούν να ασκήσουν οι ανταγωνιστές στη δικαιούχο επιχείρηση. Κατά τον ίδιο τρόπο, τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τις oligοπωλιακές αγορές όπου δραστηριοποιούνται ελάχιστοι «παίκτες».
- **Επίπεδο φραγμών εισόδου:** στον τομέα της ΕΑΚ, μπορεί να υπάρχουν σημαντικοί φραγμοί για τους νεοεισερχόμενους. Οι φραγμοί αυτοί περιλαμβάνουν νομικούς φραγμούς εισόδου (ιδιαίτερα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας), οικονομίες κλίμακας και φάσματος, εμπόδια πρόσβασης σε δίκτυα και υποδομές, και άλλους στρατηγικούς φραγμούς για την είσοδο ή την επέκταση.
- **Αγοραστική ισχύς:** η ισχύς στην αγορά μιας επιχείρησης μπορεί επίσης να περιορίζεται από την θέση των αγοραστών στην αγορά. Η παρουσία ισχυρών αγοραστών μπορεί να αντισταθμίσει μια ισχυρή θέση στην αγορά, εφόσον οι αγοραστές θα επιδιώξουν να διατηρήσουν επαρκή ανταγωνισμό στην αγορά.
- **Διαδικασία επιλογής:** Τα μέτρα ενίσχυσης που επιτρέπουν σε επιχειρήσεις με ισχύ στην αγορά να επηρεάζουν την διαδικασία επιλογής, δηλαδή που μπορούν να συστήσουν επιχειρήσεις κατά τη διαδικασία αυτή ή να επηρεάσουν την πορεία της έρευνας κατά τρόπο που να αποκλείει εναλλακτικές δυνατότητες χωρίς δικαιολογία, μπορεί να προβληματίσουν την Επιτροπή.

7.4.3. Διατήρηση αναποτελεσματικών διαρθρώσεων της αγοράς

Οι ενισχύσεις ΕΑΚ μπορούν, εφόσον δεν στοχεύουν κατάλληλα, να στηρίξουν αναποτελεσματικές επιχειρήσεις και να δημιουργήσουν διαρθρώσεις της αγοράς όπου πολλοί παίκτες παραμένουν πολύ χαμηλότερα από το επίπεδο αποτελεσματικότητας. Στην ανάλυσή της, η Επιτροπή θα εξετάζει αν η ενίσχυση χορηγείται σε αγορές με πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, σε κλάδους σε παρακμή ή σε ευαίσθητους τομείς. Είναι λιγότερο πιθανό να υπάρχουν προβλήματα σε περιπτώσεις όπου οι κρατικές ενισχύσεις για ΕΑΚ στοχεύουν στη μεταβολή της δυναμικής ανάπτυξης του τομέα, ιδιαίτερα με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών.

7.5. Στάθμιση και απόφαση

Βάσει των παραπάνω θετικών και αρνητικών στοιχείων, η Επιτροπή σταθμίζει τα αποτελέσματα του μέτρου και κρίνει αν οι σχετικές αρνητικές επιπτώσεις επηρεάζουν τους όρους των συναλλαγών σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον. Η ανάλυση για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση θα βασίζεται σε συνολική αξιολόγηση των προβλέψιμων θετικών και αρνητικών επιπτώσεων της κρατικής ενίσχυσης. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή δεν θα χρησιμοποιεί μηχανικά τα κριτήρια που αναφέρονται στα σημεία 7.3 και 7.4, αλλά θα προβαίνει σε συνολική αξιολόγηση βάσει της αρχής της αναλογικότητας.

Η Επιτροπή μπορεί να μη διατυπώσει αντιρρήσεις για το κοινοποιηθέν μέτρο ενίσχυσης χωρίς να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας ή, κατόπιν της επίσημης διαδικασίας έρευνας που προβλέπεται στο άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, να αποφασίσει να κλείσει τη διαδικασία με απόφαση βάσει του άρθρου 7 του εν λόγω κανονισμού. Εφόσον λάβει απόφαση υπό όρους με την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, μπορεί να συμπεριλάβει ιδίως τους ακόλουθους όρους, που πρέπει να περιορίζουν τη νόθευση ή τις επιπτώσεις στις συναλλαγές και να είναι ανάλογοι:

- χαμηλότερες εντάσεις ενισχύσεων από το επιτρεπόμενο ανώτατο όριο που προβλέπεται στο κεφάλαιο 5, περιλαμβανομένων μηχανισμών ανάκτησης της ενίσχυσης και διαφόρων όρων για την αποπληρωμή των επιστρεπτέων προκαταβολών·
- διάδοση των αποτελεσμάτων, συνεργασία και άλλες δεσμεύσεις σχετικά με τη συμπεριφορά της επιχείρησης·
- διαχωρισμός των λογαριασμών ώστε να αποφεύγεται η σταυροειδής επιδότηση από τη μια αγορά στην άλλη, όταν ο δικαιούχος δραστηριοποιείται σε πολλές αγορές·
- αποφυγή διακρίσεων σε βάρος άλλων δυνητικών δικαιούχων (περιορισμός της επιλεκτικότητας).

8. ΣΩΦΡΕΥΣΗ

Σε ό,τι αφορά τη σώρευση, τα ανώτατα όρια που καθορίζονται βάσει του παρόντος πλαισίου ισχύουν ανεξάρτητα από το αν το ενισχυόμενο σχέδιο χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από κρατικούς πόρους ή εν μέρει από την Κοινότητα, εκτός από το συγκεκριμένο και περιορισμένο πλαίσιο των προϋποθέσεων που θεσπίζονται για την κοινοτική χρηματοδότηση από τα προγράμματα- πλαίσιο ΕΑ που

εγκρίνονται βάσει του κεφαλαίου XVIII της συνθήκης ΕΚ ή του κεφαλαίου II της συνθήκης της Ευρατόμ.

Όταν οι δαπάνες που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση ΕΑΚ πληρούν εν όλω ή εν μέρει και τα κριτήρια για ενίσχυση για άλλους σκοπούς, το κοινό τμήμα θα υπάγεται στο ευνοϊκότερο ανώτατο όριο βάσει των ισχυόντων κανόνων. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για ενισχύσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για την προώθηση των επενδύσεων επιχειρηματικών κεφαλαίων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις ⁽⁴⁶⁾.

Οι ενισχύσεις για ΕΑΚ δεν σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (*de minimis*) για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες προκειμένου να παρακαμφθούν οι ανώτατες εντάσεις ενισχύσεων που καθορίζονται στο παρόν πλαίσιο.

9. ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΙΕΙΑ

Σχετικά με τις ενισχύσεις Ε&Α που αφορούν τα προϊόντα του παραρτήματος I της συνθήκης ΕΚ, και κατά παρέκκλιση των περιορισμών για την ένταση των ενισχύσεων ή των συμπληρωματικών ποσοστών ενισχύσεων που προβλέπονται στο παρόν πλαίσιο, η Επιτροπή θα συνεχίσει να επιτρέπει εντάσεις ενισχύσεων ως 100 %, εφόσον τηρούνται, σε κάθε περίπτωση, οι ακόλουθες τέσσερις προϋποθέσεις:

- Είναι κοινού συμφέροντος για το συγκεκριμένο τομέα ή υποτομέα.
- Οι πληροφορίες για την έρευνα και το σκοπό της δημοσιεύονται στο διαδίκτυο πριν από την έναρξη της έρευνας. Πρέπει να αναφέρονται κατά προσέγγιση οι ημερομηνίες κατά τις οποίες αναμένονται τα σχετικά αποτελέσματα και η διεύθυνση δημοσίευσής τους στο διαδίκτυο, καθώς και ότι τα αποτελέσματα θα διατίθενται δωρεάν.
- Τα αποτελέσματα της έρευνας διατίθενται στο διαδίκτυο για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών. Οι εν λόγω πληροφορίες θα δημοσιεύονται στο διαδίκτυο πριν από τη διαβίβασή τους στα μέλη οποιουδήποτε οργανισμού.
- Η ενίσχυση θα χορηγείται απευθείας στον ερευνητικό οργανισμό ή φορέα και δεν πρέπει να περιλαμβάνει την άμεση χορήγηση ενίσχυσης που δεν σχετίζεται με έρευνα σε εταιρία που παράγει, μεταποιεί ή προωθεί αγροτικά προϊόντα, ούτε να παρέχει στήριξη στις τιμές για τους παραγωγούς τέτοιων προϊόντων.

Η Επιτροπή θα επιτρέπει τις κρατικές ενισχύσεις για συνεργασία βάσει του άρθρου 29 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΤΓΑΑ) ⁽⁴⁷⁾, αν η συνεργασία αυτή έχει εγκριθεί για κοινοτική συγχρηματοδότηση βάσει του εν λόγω άρθρου ή και η κρατική ενίσχυση χορηγείται ως συμπληρωματική χρηματοδότηση βάσει του άρθρου 89 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 698/2005 υπό

τις ίδιες προϋποθέσεις και με την ίδια ένταση όπως και η συγχρηματοδότηση.

Οι περιπτώσεις ενισχύσεων Ε&Α για προϊόντα του παραρτήματος I της συνθήκης ΕΚ που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που παρατίθενται στο παρόν κεφάλαιο θα εξετάζονται βάσει των συνήθων κανόνων του παρόντος πλαισίου.

10. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

10.1. Υποβολή εκθέσεων και παρακολούθηση

10.1.1. Ετήσιες εκθέσεις

Βάσει των απαιτήσεων του κανονισμού 659/1999 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού ΕΚ αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ ⁽⁴⁸⁾, τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλουν ετήσιες εκθέσεις στην Επιτροπή.

Πέρα από τις απαιτήσεις που καθορίζονται στις εν λόγω διατάξεις, οι ετήσιες εκθέσεις για τα μέτρα ενίσχυσης ΕΑΚ πρέπει να αναφέρουν για κάθε μέτρο ενίσχυσης, περιλαμβανομένης της χορήγησης ενίσχυσης βάσει εγκεκριμένου καθεστώτος, τις ακόλουθες πληροφορίες:

- όνομα δικαιούχου·
- ποσό ενίσχυσης ανά δικαιούχο·
- ένταση της ενίσχυσης·
- τομείς δραστηριότητας όπου υλοποιούνται τα ενισχυόμενα σχέδια.

Σε περίπτωση φορολογικής ενίσχυσης, το κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει κατάλογο μόνο των δικαιούχων που έλαβαν φορολογική απαλλαγή άνω των 200 000 ευρώ.

Στην περίπτωση συμπλεγμάτων καινοτομίας (cluster), η έκθεση πρέπει επίσης να περιέχει σύντομη περιγραφή της δραστηριότητας του συμπλέγματος και την αποτελεσματικότητά του ως προς την προσέλκυση δραστηριότητας ΕΑΚ. Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τη χορηγούμενη ενίσχυση, ώστε να ελεγχθεί εάν τηρήθηκαν οι όροι της απόφασης της Επιτροπής σχετικά με την έγκριση της ενίσχυσης.

Οι ετήσιες εκθέσεις θα δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής.

Για όλες τις ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει εγκεκριμένου καθεστώτος σε μεγάλες επιχειρήσεις, τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να εξηγούν στην ετήσια έκθεσή τους πώς τηρήθηκε η υποχρέωση δημιουργίας κινήτρων για τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στις επιχειρήσεις αυτές, ιδίως χρησιμοποιώντας τους δείκτες και τα κριτήρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο 6.

⁽⁴⁶⁾ ΕΕ L 194 της 18.8.2006, σ. 2.

⁽⁴⁷⁾ ΕΕ L 277 της 21.10.2005, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1463/2006 (ΕΕ L 277, 9.10.2006, σ. 1).

⁽⁴⁸⁾ ΕΕ L 140, 30.4.2004, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1627/2006 (ΕΕ L 302, 1.11.2006, σ. 10).

10.1.2. Πρόσβαση στο πλήρες κείμενο των καθεστώτων ενίσχυσης

Η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι απαραίτητα περαιτέρω μέτρα για τη βελτίωση της διαφάνειας των κρατικών ενισχύσεων στην Κοινότητα. Ειδικότερα, κρίνεται αναγκαίο να διασφαλιστεί εύκολη πρόσβαση για τα κράτη μέλη, τους οικονομικούς παράγοντες, τα ενδιαφερόμενα μέρη και την ίδια την Επιτροπή σε ολόκληρο το κείμενο όλων των εφαρμοζομένων καθεστώτων ενίσχυσης για ΕΑΚ.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί εύκολα μέσω της δημιουργίας κατάλληλων συνδέσμων στο διαδίκτυο. Για το λόγο αυτό, όταν εξετάζει καθεστώς ενίσχυσης ΕΑΚ, η Επιτροπή θα ζητά συστηματικά από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη να δημοσιεύουν ολόκληρο το κείμενο όλων των τελικών καθεστώτων ενίσχυσης στο διαδίκτυο και να ανακοινώνουν την ηλεκτρονική διεύθυνση της δημοσίευσης στην Επιτροπή. Το καθεστώς δεν πρέπει να εφαρμόζεται πριν από τη δημοσίευση των σχετικών πληροφοριών στο διαδίκτυο.

10.1.3. Πληροφοριακά δελτία

Εξάλλου, στις περιπτώσεις που οι ενισχύσεις ΕΑΚ χορηγούνται βάσει καθεστώτων ενισχύσεων χωρίς να υπάγονται στην υποχρέωση για μεμονωμένη κοινοποίηση και υπερβαίνουν τα 3 εκατ. ευρώ, τα κράτη μέλη πρέπει, εντός 20 εργάσιμων ημερών από τη χορήγηση της ενίσχυσης από τις αρμόδιες αρχές, να υποβάλουν στην Επιτροπή τις πληροφορίες που ζητούνται στο έντυπο που παρατίθεται στο παράρτημα του παρόντος πλαισίου. Η Επιτροπή θα διαθέτει στο κοινό συνοπτικές πληροφορίες μέσω της ηλεκτρονικής της διεύθυνσης (http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html).

Τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε να τηρούνται λεπτομερή μητρώα σχετικά με τη χορήγηση ενισχύσεων για όλα τα μέτρα ΕΑΚ. Τα μητρώα αυτά, που πρέπει να περιέχουν όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες ώστε να αποδεικνύεται ότι τηρήθηκαν οι μέγιστες επιτρεπόμενες εντάσεις των ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες, πρέπει να διατηρούνται για δέκα έτη από την ημερομηνία χορήγησης των ενισχύσεων.

Η Επιτροπή θα ζητήσει από τα κράτη μέλη να υποβάλουν τις πληροφορίες αυτές ώστε να προβεί σε ανάλυση των επιπτώσεων του παρόντος πλαισίου τρία έτη μετά την έναρξη ισχύος του ⁽⁴⁹⁾.

10.2. Κατάλληλα μέτρα

Η Επιτροπή προτείνει στα κράτη μέλη βάσει του άρθρου 88, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ, τα ακόλουθα κατάλληλα μέτρα για τα υφιστάμενα καθεστώς ενισχύσεων Ε&Α:

Προκειμένου να συμμορφωθούν με τις διατάξεις του παρόντος πλαισίου, τα κράτη μέλη πρέπει να τροποποιήσουν, όπου είναι απαραίτητο, τα εν λόγω καθεστώς ώστε να τα ευθυγραμμίσουν με το παρόν πλαίσιο εντός 12 μηνών από την έναρξη ισχύος του, με τις ακόλουθες εξαιρέσεις:

- τα κράτη μέλη διαθέτουν 24 μήνες για να θεσπίσουν τροποποιήσεις των διατάξεων που καλύπτονται από το σημείο 3.1.1 του παρόντος πλαισίου·

- το νέο ανώτατο όριο για μεγάλα μεμονωμένα σχέδια θα εφαρμόζεται από την έναρξη ισχύος του παρόντος πλαισίου·
- η υποχρέωση υποβολής λεπτομερέστερων ετήσιων εκθέσεων βάσει του σημείου 10.1.1. και η υποχρέωση υποβολής πληροφοριακών δελτίων βάσει του σημείου 10.1.3. θα εφαρμόζεται στα υφιστάμενα καθεστώς ενισχύσεων έξι μήνες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος πλαισίου.

Τα κράτη μέλη καλούνται να εγκρίνουν ρητά και άνευ όρων τα προτεινόμενα κατάλληλα μέτρα εντός δύο μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος πλαισίου. Αν ορισμένα κράτη μέλη δεν απαντήσουν, η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι τα εν λόγω κράτη μέλη δεν συμφωνούν με τα προτεινόμενα μέτρα.

10.3. Έναρξη, διάρκεια ισχύος και αναθεώρηση

Το παρόν πλαίσιο θα αρχίσει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2007 ή, αν δεν έχει δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* πριν από την ημερομηνία αυτή, την πρώτη ημέρα μετά τη δημοσίευσή του, και θα αντικαταστήσει το κοινοτικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων για την Έρευνα και Ανάπτυξη.

Το παρόν πλαίσιο θα εφαρμόζεται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2013. Μετά από διαβούλευση με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή μπορεί να το τροποποιήσει πριν από την ημερομηνία αυτή για σοβαρούς λόγους αναφερόμενους στην πολιτική ανταγωνισμού ή την πολιτική έρευνας ή προκειμένου να λάβει υπόψη άλλες κοινοτικές πολιτικές ή διεθνείς δεσμεύσεις. Η Επιτροπή σκοπεύει να προβεί σε επανεξέταση του πλαισίου τρία έτη μετά την έναρξη ισχύος του.

Η Επιτροπή θα εφαρμόζει το παρόν πλαίσιο σε όλα τα κοινοποιηθέντα σχέδια ενισχύσεων για τα οποία καλείται να λάβει απόφαση, μετά τη δημοσίευση του πλαισίου στην *Επίσημη Εφημερίδα*, ακόμη και αν τα σχέδια κοινοποιήθηκαν πριν από τη δημοσίευσή του, περιλαμβανομένων και των μεμονωμένων ενισχύσεων που χορηγούνται βάσει συγκεκριμένων καθεστώτων που κοινοποιούνται στην Επιτροπή σύμφωνα με υποχρέωση ατομικής κοινοποίησης.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης (consecutio legis) ⁽⁵⁰⁾, στην περίπτωση μη κοινοποιηθεισών ενισχύσεων η Επιτροπή θα εφαρμόζει,

- το παρόν πλαίσιο, αν η ενίσχυση χορηγήθηκε μετά την έναρξη ισχύος του·
- το πλαίσιο που ίσχυε όταν χορηγήθηκε η ενίσχυση, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.

⁽⁴⁹⁾ Στη διαδικασία αυτή, τα κράτη μέλη μπορούν να συνδράμουν την Επιτροπή υποβάλλοντας τις εκ των υστέρων αξιολογήσεις τους για τα σχέδια και τα μεμονωμένα μέτρα.

⁽⁵⁰⁾ ΕΕ C 119 της 22.5.2002, σ. 22.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Έντυπο για την υποβολή συνοπτικών πληροφοριών για τις ενισχύσεις βάσει της διευρυμένης υποχρέωσης υποβολής εκθέσεων (σημείο 10.1)

- 1) Ενίσχυση υπέρ (επωνυμία της/των επιχείρησης(ων) που λαμβάνει την ενίσχυση, ΜΜΕ ή μη):
 -
 - 2) Στοιχεία του καθεστώτος ενισχύσεων (στοιχεία της Επιτροπής για τα υφιστάμενα καθεστώτα βάσει των οποίων χορηγείται η ενίσχυση):
 - 3) Δημόσιος/οι φορέας(είς) που χορηγεί(ούν) την ενίσχυση (ονόματα και στοιχεία των χορηγουσών αρχών):
 -
 - 4) Κράτος μέλος όπου πραγματοποιείται το σχέδιο ή το μέτρο για το οποίο χορηγείται ενίσχυση:
 - 5) Είδος σχεδίου ή μέτρου:
 - 6) Συνοπτική περιγραφή του σχεδίου ή του μέτρου:
 -
 -
 - 7) Επιλέξιμες δαπάνες (σε ευρώ), κατά περίπτωση:
 - 8) (Ακαθάριστο) ποσό της ενίσχυσης (σε ευρώ) με αναγωγή στην παρούσα αξία:
 - 9) Ένταση της ενίσχυσης (σε % ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης):
 - 10) Όροι καταβολής της προτεινόμενης ενίσχυσης (αν υπάρχουν):
 -
 - 11) Προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης και λήξης εφαρμογής του σχεδίου ή του μέτρου:
 - 12) Ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης:
-